

PRZEGLĄD ZDROJOWO-KĄPIELOWY I PRZEWODNIK TURYSTYCZNY

OFICYJALNY ORGAN POLSKIEGO TOWARZYSTWA BALNEOLOGICZNEGO I KRAJOWEGO ZWIĄZKU TURYSTYCZNEGO

Rymanów-Zdrój

Frekwencja 2.500 osób, położony nad poziomem morza 450 m. w powiecie sanockim w Galicyi, opodal od stacyi kolejowej „Rymanów“, własność hr. Potockiego. Najobfitsza szczawa słono-alkaliczna, jod i brom zawierająca, bogata w cenne składniki mineralne, ze źródeł „Tytusa“, „Klaudy“ i „Celestyny“. „Klaudy“ zastępuje całkowicie niemieckie wody w Kissingen, mianowicie źródło „Rakoczy“ i „Pandur“. Leczenie kąpielami mineralnymi, rzecznymi, pić wód, mięsieniem (massage), gimnastyką zwykłą i ortopedyczną i t. d. — Prócz lekarza zdrojowego, ordynuje kilku lekarzy. — Nowe, wzorowo i z komfortem urządzone łazienki, wygodne mieszkania. — Sezon trwa od 20 maja do 20 września i dzieli się na 3 okresy: I-szy od 20 maja do 20 czerwca; II-gi od 20 czerwca do 20 sierpnia; III-ci od 20 sierpnia do 20 września. — Ceny pomieszczeń i kąpeli w I-szym i III-cim okresie sezonu są znacznie niższe dla zamieszkujących wille zakładowe. — Ubodzy, zaopatrzeni nawet w świadectwa ubóstwa, nie mogą liczyć na żadne uwzględnienia w sezonie II-gim, t. j. od 20 czerwca do 20 sierpnia. Zakładowy automobil do wycieczek. Elektryczne oświetlenie całego zakładu. Kaplica nowo zbudowana w stylu gotyckim.

TRUSKAWIEC

ZAKŁAD ZDROJOWO KĄPIELOWY ORAZ STACYA KLIMATYCZNA.
WZIEWALNIA SYSTEMU WASSMUTHA.

Ostatnia stacya Drohobycz :: :: ::

Sezon od 15 maja do 30 września, w pierwszym i ostatnim o 30% taniej.

Lekarz zakładowy: Dr. Gerus. Lekarze wolno praktykujący: Dr. Mindes, Dr. Pelczar, Dr. Praschil i dentysta Dr. Friedländer.

Położony 405 m. nad poziom morza, wśród grzbietów górskich. Klimat: podgórski, łagodny, suchy, bez wiatrów.

Mieszkania: doborowe, na wzór zagranicznych z pościelą.

Kąpiele: gazowe, solankowe, słono-siarczane, borowinowo-żelaziste, radiacyjne.

Wody do picia: słone, słono-gorzkie i moczopędna „Naftusia“.

Wskazania: choroby serca, nerek, pęcherza, astma, rozedma płuc, ischias, neuralgia, reumatyzm, dna, otyłość, hemoroidy, syfilis, cierpienia kobiece, kiszki, żołądkowe, kamyczki żółciowe, nerkowe i piasek w moczu.

Obszerną broszurę o TRUSKAWCU wysyła na żądanie ZARZĄD.

ZAKŁAD WODOLECZNICZY DRA CHRAMCA W ZAKOPANEM

TOW. AKC.

Otwarty cały rok. ♦ Nowo wymurowany zakład obejmuje wielkie sale towarzyskie i 180 pokoi gościnnych. Urządzenie zakładu jest ostatnim wyrazem komfortu i higieny. Ceny bardzo przystępne, bo za 8 K dziennie można mieć pokój i całe utrzymanie.

KASA i KANTOR otwarte przez cały dzień bez przerwy od godziny 8 rano
do 7 wieczór.

PRZEKAZY, AKREDYTYWY na wszystkie miejsca kąpielowe krajowe i zagraniczne.

ÚSTŘEDNÍ BANKA ČESKÝCH SPORITELEN

WCHÓD OD UL. ŚW. JANA 1. ■ FILIA W KRAKOWIE, RYNEK GŁÓWNY L. 42, LINIA A-B.

Przekazy, akredytywy, inkasa na wszystkie miejsca krajowe, zagraniczne i zamorskie.

Kupno i sprzedaż obcych walut, monet i wszelkich papierów wartościowych.

WKŁADKI 4¹/₂ 0⁰/₁₀
na książeczki i rach. bieżący oprocentowuje się do

Podatek rentowy opłaca Bank z własnych funduszy.

Czeków P. K. O. dostarcza się na żądanie bezpłatnie.

WKŁADKI OSZCZĘDNOŚCI około 115,000.000 KORON.

IWONICZ

ZAKŁAD ZDROJOWO-KĄPIELOWY

... I KLIMATYCZNY ...

(STACYA KOLEI: IWONICZ, GALICYA).

Najsilniejsza szczawa słono-jodowo-bromowa.

Od dawna stwierdzona jej skuteczność we wszystkich postaciach złożeń (scrofulosa), w chorobach kości, jamy nosowej, uszu, skóry i wogóle we wszystkich chorobach, wymagających przyspieszenia odnowy materii. Leczenie ortopedyczne i masażowe. Inhalacje systemu „Waldenbura” i systemu „Clara”. Kąpiele w gorącym powietrzu systemu „Polana”, tudzież sztuczne kąpiele gazowe. Urządzenie Zakładu wzorowe, oświetlenie elektryczne, wodociągi, kaptura zakładowa (w której odprawia się codziennie Msza św.).

Lekarze zakładowi: *Doc. Dr. A. Gabryszewski* ze Lwowa i *Dr. G. Turzański* z Jarosławia, tudzież 6 lekarzy wolnopraktykujących.

W sezonie I. od 1. V. do 15. VI. i w III. od 20. VIII. do 15. X. mieszkania znacznie tańsze. W razie korzystnych warunków atmosferycznych sezon przedłużony będzie do końca października. Uwolnienia od taksy na podstawie świadectw ubóstwa udziela się tylko w I. i III. sezonie. Zamówienia na mieszkania, wodę mineralną, sól, ług i muł przyjmuje i wszelkich wyjaśnień udziela oraz prospektu wysyła bezpłatnie

DYREKCJA ZAKŁADU ZDROJOWO-KĄPIELOWEGO W IWONICZU.

ŻEGIESTÓW

ZAKŁAD ZDROJOWO-KĄPIELOWY

... NAD POPRADEM ...

Najsilniejsza szczawa zimno-żelazista.

Wody silnie radiacyjne.

Kąpiele mineralne najobfitsze w kwas węglowy. Kąpiele borowinowe, hydropatyczne, popradowe i słoneczne. — Znakomita górska stacya klimatyczna. — Mleko, żentycza. — Stacya kolei, poczta i telegraf w miejscu. — Czas kąpielowy od 20 maja do końca września. — W I. sezonie tańsze mieszkania, w III. mieszkania i kąpiele.

Lekarz zakładu Radca cesarski Dr. Tymoteusz Piotrowski.

Wszystkie wille odnowiono i na nowo umeblowano, przerobiono łazienki, wybudowano dwie nowe wille, zaprowadzono kanalizację, wodociągi oraz elektr. oświeti.

CIECHOCIŃSKI ZAKŁAD KĄPIELOWO-ZDROJOWY

powiat Nieszawski, gub. Warszawska,

jest otwarty od dnia 8/21 Maja do 8/21 Września włącznie. Wody Ciechocińskie jodo-bromo-słone szczególnie są pożyteczne w cierpieniach skrofulicznych, reumatycznych, kobiecych i wielu innych. Niema dziecka, które nie potrzebowałoby kąpieł Ciechocińskich. Zakład posiada 11 źródeł z rozmaitą koncentracją solanki od 6 1/4% do 1 3/4% (artezyjskie do picia). W Ciechocinku można brać kąpiele: solankowe, borowinowe, kwasowęgłowe, elektryczne, świetlne, łaźnie, tuszówki, inhalacje, oraz zabiegi hydropatyczne. Frekwencja dochodzi do 15.000 osób. Wydaje się kąpieł do 300.000 Ciechocinek łączy się odnogą D. Ż. Warszawsko-Wiedeńskiej z pograniczną stacyą Aleksandrowo. Komunikacja ze wszystkimi pociągami warszawskimi i zagranicznymi. Tania komunikacja Wisłą statkiem parowym.

Wysyła się Ciechociński szlam leczniczy i Ciechociński ług leczniczy, oraz gazowaną solankę do picia.

MŁECZARNIA E. DOBRZYŃSKIEJ

Punkt zborny dla przejezdnych!

ZAKŁADY STAŁE:

1. Ulica Sławkowska l. 12. ::
2. Plac WW. Świętych l. 9 i 10.

KRAKÓW

TELEFON 562.

Punkt zborny dla przejezdnych!

ZAKŁADY LETNIE:

3. Planty, obok pałacu bisk. (u wylotu ul. Wiślniej i Franciszkańskiej).

APTEKA FORTUNATA GRALEWSKIEGO

W KRAKOWIE, ULICA SZCZEPANSKA L. 1

POLECA NASTĘPUJĄCE WYROBY WŁASNE:

Petrogen „Jahra” Wyśmienity środek do konserwowania włosów, usuwa łupież i swąd z głowy, wzmacnia cebulki włosowe i zapobiega wypadaniu. Cena flakonu K 2 i K 4.

Balnodor Krem „Jahra” Znakomity środek kosmetyczny do pielęgnowania cery i skóry. Nie zawiera żadnych truszczy, nadaje cerze nadzwyczajną gładkość i używa się przeciw opaleniu słonecznemu, wypryskom skórnym, piegom, zaczerwienieniu twarzy i rąk. Tuba 70 halerzy.

Balnodor Mydło „Jahra” Wolne od szkodliwych składników, odznacza się delikatnym i wykwintnym zapachem, wpływa korzystnie na naskórek, wybiela i wydelikaca skórę, nadaje jej białość i aksamitną gładkość. „Jahra” Balnodor mydło i krem używane razem uzupełniają się w swych skutkach i są idealnymi środkami do pielęgnowania cery i skóry. Sztuka 1 K.

Kali chloricum Pasta do zębów „Jahra”. Wybiela zęby, desinfekcyonuje jamę ustną. Tuba 80 halerzy.

WYSYŁKI NA PROWINCYĘ USKUTECZNIA SIĘ ODWROTNIE.

Truskawiec.

Dr. Zenon Pelczar

były długoletni lekarz zakładowy,
ordynuje nadal od 15-go maja (willa „Zofia“). Tel. 3.

Dr. Kazimierz Gerus

lekarz zakładowy
ordynuje w Truskawcu. Willa „Jadwinówka“.

Dr. Zygmunt Wąsowicz

ordynuje, jak w latach poprzednich, od 15-go maja
w Krynicy. Dom „pod Orłem“.

Dr. Maksymilian Cercha

ordynuje, jak lat ubiegłych, w Krynicy („Domek
Szwajcarski“).

Lekarz chorób kobiecych

Dr. Julian Aronsohn

ordynuje jak zwykle w Krynicy, w willi „Białej Róży“.

Dr. Antoni Wespiański

*b. elew kliniki chorób wewnętrznych Prof. Dra Neussera
we Wiedniu, b. sekund. szpitala św. Łazarza w Krakowie*
ordynuje w chorobach wewnętrznych i nerwowych
w Krynicy, Zakład hydropatyczny.

Dr. Edmund Supiński

były I. sekundaryusz kraj. szpitala w Krakowie
ordynuje przez lato jako lekarz zakładowy w Rabce.

Dr. Otokar Lang

ordynuje jak zwykle w Rabce.

Dr. Emil Münz

*b. długoletni sekundaryusz szpitala św. Łazarza
w Krakowie*

ordynuje w Cieplicach Trenczyńskich (Trencsen-Tep-
licz), jak lat ubiegłych, w domu nr. 90 obok hotelu
Grand, od 1 maja do 1 października.

Dr. Jan Regiec

ordynuje w Rymanowie jako lekarz zakładowy.
Utrzymuje tamże przez lato zakład masażu, ortopedyi i gimna-
styki leczniczej szwedzkiej.

Dr. Jan Brodzki

były asystent J. E. prof. Leydena w Berlinie
ordynuje jak zwykle od 1-go maja w Kudowie,
zimą w Heluanie w Egipcie.

Dr. Mieczysław Berger

ordynuje, jak lat ubiegłych, od maja w Iwoniczu.

Dr. Zygmunt Siegel

lekarz miejski w Rymanowie,
b. lekarz c. k. kliniki i szpitala św. Łazarza w Krakowie
ordynuje podczas sezonu w Rymanowie-Zdroju.

Swoszowice.

Radioczynne kąpiele siarczane, mułowe, elektryczne
i hydropatya.

Kierownik Zakładu i lekarz zdrojowy:

Dr. Józef Zanietowski.

Radca ces. Dr. Tymoteusz Piotrowski

ordynuje w roku bieżącym jako lekarz zakładowy
w Żegiestowie.

Dr. Adam Maciąg

były asystent kliniki chorób wewn. Uniw. Jagiell.
ordynuje, jak lat ubiegłych, w Karlsbadzie, Alte
Wiese, dom „Börse“.

Dr. Leon Kropf

praktykuje przez cały rok w Karlsbadzie, Kreuzstrasse
Haus „Rubin“.

Dr. F. Chłapowski

ordynuje i w tym sezonie w Kissingen, Prinzregen-
tenstrasse 1, tamże pensjonat dyetetyczny własny.

Dr. J. Maciejewski

kierownik i właściciel Sanatorium „Quo Vadis“ —
ordynuje w Kissingen, Ludwigstrasse 16.

Zakład otwarty do 1 października.

Prospekty i wyjaśnienia odwrotnie.

Dr. Władysław Kluger

*b. Asystent c. k. Kliniki lekarskiej Uniwersytetu Jagiell.
w Krakowie, b. Aspirant I. Kliniki med. prof. Noordena
w Wiedniu*

ordynuje w sezonie letnim w Marienbadzie, „Stadt
Hannover“, Kirchenplatz.

Dr. Józef Liebeskind

ordynuje, jak w latach poprzednich, w Marienbadzie,
Dom „Kronprinz“.

Dr. Józef Schermant

ordynuje, jak lat ubiegłych, w Marienbadzie, willa
„Apollo“.

Dr. Zygmunt Goldschmidt

Ks. Bawarski Radca dworu

ordynuje w Bad Reichenhall, we własnym domu.

Dr. Stanisław Przybylski

*b. Asystent Kliniki chirurg. i położniczo-ginek. Un. Jag.
w Krakowie*

ordynuje, jak dotąd w sezonie, w Franzensbadzie
(Palace-Hotel, wejście od Kirchenstrasse).

Franzensbad.

Dr. Józef Zeitner

ordynuje, jak zazwyczaj, willa „Stadt Paris“.

Stacya kolei: w miejscu.
Ze Lwowa 11 godzin jazdy.
Z Krakowa 6 godzin jazdy.
Z Budapesztu 9 godzin jazdy.

KRYNICA

Pocztą (3 razy dziennie)
i urząd telegraficzny w miejscu.
Telefon międzymiastowy.
Apteka.

C. K. ZAKŁAD ZDROJOWY W GALICYI.

W Karpatach 600 m. n. p. m. Stacya kolejowa w miejscu. Na stacyi wygodnie powozy. Srodki lecznicze: Zdroje: „Zdrój główny“ i „Słotwinka“ bardzo silnej szczawy wapienno i magnezyowo-sodowo-żelazistej. — Kąpiele mineralne bardzo obfite w kwas węglowy, ogrzewane metodą Schwartza. Wskazania lecznicze: Niedokrewność, osłabienie nerwowe, blednica, przewlekły nieżyt pęcherza, choroby serca i naczyń krwionośnych etc.

Nader skuteczne kąpiele borowinowe we wszystkich chorobach kobiecych, przy reumatyzmie, w sprawach wysiękowych, obrzękach wątroby etc. Kąpiele gazowe z czystego kwasu węglowego. — Zakład hydrotatyczny pod kierownictwem radcy ces. Ebersa.

Kąpiele rzeczne, parowe, elektryczne, słoneczne, mięsienie. Klimat wzmacniający podalpejski. Leczenie terenowe. — Wody mineralne miejscowe i wszelkie zagraniczne. — Kefir, żętyca. Mleko sterylizowane. — Lekarz zakładowy: Dr Biesiadzki; nadto 20 lekarzy wolno praktykujących. — Mieszkania: Przeszło 1700 pokoi z całkowitym komfortem urządzonych, w cenie od 1 K 80 h dziennie wyżej.

Dom zdrojowy, wypożyczalnia książek. Restauracye. Pensyonaty prywatne, hotele, cukiernie. — Kościół katolicki. Cerkiew. Muzyka zdroj. stała (dyr. Adam Wroński). Stały teatr, koncerty, odczyty, bale.

Rozległy park szpilkowy, około 100 morg. obszaru. — Wodociągi wody źródł. słodkiej z gór sprowadzanej. — Frekwencya do 10.000 osób. Sezon od 15 maja do 10 października.

W lipcu i sierpniu nie udziela się ubogim żadnych ulg. — Rozsyłka wód mineralnych krynickich od kwietnia do listopada.

Składy we wszystkich większych miastach w kraju i za granicą. — Taksa kuracyjna od 6 do 20 K. Bliższych wyjaśnień udziela i na żądanie broszury i prospekta rozsyła

C. k. Zarząd Zdrojowy w Krynicy.

SZCZAWNICA SŁYNNE SZCZAWY ALKALICZNO-SŁONE

eksport Józefiny około 200.000 butelek.

Stacya klimatyczna podgórska (500 m. n. p. m.) pierwszo-
:: rzędnej wartości w cierpieniach dróg oddechowych. ::
Zakład inhalacyjny postępowo odnowiony, zaopatrzony
w nowe aparaty. Dwa zakłady kąpielowe. Mleko prosto
:: z udoju od krów szczepionych tuberkulina. ::

Dezynfekcyja formaliną obow. po wszystkich gościach.
Wskazania: choroby dróg oddechowych, trawiennych,
:: moczowych, przemiany materii, choroby nerwowe. ::

Stacya kolejowa Stary Sącz albo Nowy Targ.

Prospekty na żądanie wysyła zarząd dóbr i zakładów zdrojowych
Adama hr. Stadnickiego. Tamże wysyła wód mineralnych, tylko
w czasie bezmroźnym, w skrzynkach po 25 i 50 butelek. W mniejszych
ilościach wodę sprzedają wszystkie apteki i składy wód mineralnych.

Hotel Krakowski

w Krakowie, ulica Dunajewskiego L. 11.

Telefon 66.

Odrestaurowany i urządzony z komfortem, w najzdrow-
szej dzielnicy miasta, przy samych plantach położony.
Oświetlenie elektryczne. — Usługa uprzejma i szybka.
Wzorowa czystość. — Pokoje od 2 do 15 kor. na dobę.
Kuchnia domowa nadzwyczaj smaczna.

Pierwszorządne Łazienki i Łaźnia parowa.

Stajnia i wozownia na miejscu.

Poleca się Szan. P. T. Publiczności

Zarząd Hotelu.

SANATORYUM DLA CHORYCH PIERSIOWO DRA K. DŁUSKIEGO

W ZAKOPANEM

otwarte przez cały rok. — Wspaniały widok na Tatry. — Lasy świer-
kowe. — Wystawa wszystkich pokoi południowa. — Obszerne leżalnie
dla leczenia klimatycznego. — Wzorowe urządzenia pod względem
hygieny. — Oświetlenie elektryczne. — Kanalizacya, windy, kąpiele
i natryski. — Ogrzewanie centralne. — Wodociąg zimnej i gorącej
wody na wszystkich piętrach.

CENY OD 11 KOR. Z OPIEKĄ LEKARSKĄ WŁĄCZNIE.

PROSPEKTY NA ŻĄDANIE OPLĄCONE.

PRZEGŁĄD ZDROJOWO-KĄPIELOWY I PRZEWODNIK TURYSTYCZNY

OFICYALNY ORGAN POLSKIEGO TOWARZYSTWA BALNEOLOGICZNEGO

:: I KRAJOWEGO ZWIĄZKU TURYSTYCZNEGO W KRAKOWIE. ::

WŁASNOŚĆ POLSKIEGO TOW. BALNEOLOGICZNEGO (PREZES PROF. PAREŃSKI).

Czasopismo ilustrowane. ♦ Wychodzi cały rok co dni 14

pod redakcją Dra Jana Frączkiewicza, Dra Zenona Pelczara, Dra Zygmunta Wąsowicza i Dra Józefa Zanietowskiego. — Dział turystyczny: Dr Ludwik Schneider, wiceprezes Krajowego Związku turystycznego.

Redakcja i Administracja
oraz Sekretariat Pol. Towarzystwa Balneologicznego:
Kraków, Batorego 1.
Nr. telefonu 2112.

Lokal otwarty codziennie
od 3—7 z wyjątkiem niedziel i świąt.

===== Prenumerata roczna: 6 koron. =====

„Przegląd zdrojowo-kąpielowy“ znajduje się w pociągach osobowych i pośpiesznych oraz w kawiarniach, hotelach i restauracjach. P. T. Lekarzom w Galicyi, Wielkiem Księstwie Poznańskiem i Królestwie Polskiem „Przegląd“ rozsyła się bezpłatnie. ::

Ogłoszenia przyjmują:
Administracja i H. Fallek,
Kraków, ul. św. Gertrudy 2.
Konto P. K. O. 32.823.

Ceny ogłoszeń:
1/1 str. 80 K., 1/2 str. 40 K.,
1/4 str. 20 K., 1/8 str. 10 K.,
1/16 str. 5 K. Wiersz peti-
towy 1-linowy 50 halerzy.
Nadesłane 1 K.

W jednym z pierwszych szeregów tych, którzy dzisiaj składają hołd pięćdziesięcioletniej działalności „Przeglądu Lekarskiego“, stają także: Polskie Towarzystwo Balneologiczne i Redakcja wydawnictw tegoż. — Sekretarz Polskiego Towarzystwa Balneologicznego, Dr Zanietowski, skreślił w bieżącym numerze rzut oka na działalność „Przeglądu Lekarskiego“ na polu popierania zdrojownictwa krajowego, oraz na stosunek szczery, jaki zawsze panował między Towarzystwem Lekarskiem Krakowskiem i jego oficjalnym organem a Polskiem Towarzystwem Balneologicznem i jego wydawnictwami. — Nie pozostaje nam zatem nic innego na tem miejscu, jak tylko życzyć w gorących choć krótkich słowach, aby „Przegląd Lekarski“ wśród dalszego Swojego istnienia przyświecał zawsze rozwojowi nauki polskiej tak jasno, jak dotąd, i obfite ze Swojej pracy zbierał plony.

„Vivat, crescat et floreat ad multos annos“!

Prof. dr Pareński
Prezes Polskiego Towarzystwa Balneologicznego.

Dr Zanietowski
Sekretarz Polskiego Towarzystwa Balneologicznego.

Dr Frączkiewicz
Odpowiedzialny redaktor „Przeglądu zdrojowo-kąpielowego“ i „Przewodnika turystycznego“.

Kraków, dnia 15 lipca 1911 r.

W INTERESIE WŁASNEGO ZDROWIA POWINIEN KAŻDY ŻAĆ WSZĘDZIE TYLKO

❖ TUTEK CYGARETOWYCH ❖
Z FABRYKI RUDOLFA HERLICZKI W KRAKOWIE

OSTRZEGA SIĘ PRZED LICZNYMI NAŚLADOWNICTWAMI! — WZORY I CENNIKI WYSYŁA FABRYKA DARMO I OPLATNIE.

Pamiętajmy o polskich zdrojowiskach i uzdrowiskach!

Birsztany Litwa, (gub. wileńska) Stacja kolejowa Kowno-Solanka — urządzenie postępowe. Zakład kefirowy i kumysowy.

Bóbrka Galicya. Źródła siono-jodowe.

Burkut Pow. Kosów, stacja kol. Worochta. 1013 m. n. p. m. Szczawa żelazista. Frekwencja 300 osób.

Busko Wody siarczano-słono-wapienne, jod i sól glauberska zawierające. Gubernia Kielecka. 130 m. n. p. m. Od Kielc 47 wiorst szosą.

Bystra obok Bielska, Śląsk austr., stacja kol. Dziedzice-Żywiec. Zakład wodolecznicy. Kąpiele gazowe, elektryczne i t. d.

Chojny pod Łodzią. Zakład hydropatyczny.

Ciechocinek (nad Wisłą). Silne solanki. Gubernia Warszawska. 357 m. n. p. m. Połączony linią boczną z Aleksandrowem. Stacja drogi żelaznej Warsz.-Bydgoskiej. Frekwencja 15.000 osób.

Czarniecka Góra St. kol. Niekłan. Stacja klimatyczna leśna. Zakład wodolecznicy.

Delatyn pow. Nadworna. 400 m. n. p. m. Solanka o 35% wysycenia. Zakład kąpielowy.

Dora Galicya. Zakład żętyczny. — Letnisko.

Druskieniki Solanki, chlorek wapna i magnu zawierające. Gubernia Grodzieńska. 17 wiorst od Porzecha, stacja drogi żelaznej Warsz.-Petersb., około 200 metrów n. p. m. Frekwencja dochodzi do 10.000 osób.

Głębokie szczawa alk., żelazista. Woda stołowa.

Grodzisk Królestwo Polskie. Stacja kolei warsz.-wiedeńskiej. Zakład wodolecznicy dyetetyczny.

Inowłodź Królestwo Polskie. Gubernia piotrkowska. Stacja kolejowa Tomaszów Rawski. Stacja klimatyczna.

Inowrocław Ks. Poznańskie. Silna solanka. — Zakład kąpielowy.

Iwonicz Szczawy słono-jodo-bromowe i żelaz.-jodo-bromowe. 410 m. n. p. m. 11 klm. od stacji kolei Iwonicz. Z Krakowa przez Tarnów-Stróżę, ze Lwowa przez Sambor-Chyrow-Newy Zagórz. Frekwencja około 5.400 osób. Szczegóły w ogłoszeniu.

Jaszczurówka w Tatrach pod Zakopanem. 908 m. n. p. m. Jedyna polska cieplica obojętna 21° C. Kąpiele w zbiorniku. Omnibus z Zakopanego.

Jaworze Śląsk austriacki 360 m. n. p. m. Stac. kol. Zakład wodolecznicy żętyczny.

Kamionka nad Dniestrem. Gub. podolska. Kuracja winogronowa.

Kosów pod Kołomyją. Stac. kol. Zabłotów. Zakład dyetetyczno-leczniczy Dra Tarnawskiego.

Krasnobród Król. Pol. Stac. kol. Rejowiec. Uzdrowisko dla chorych piersiowych. — Kumys.

Krościenko nad Dunajcem. 500 m. n. p. m. Szczawa alk.-słona. Pow. Nowy Targ. Osób 500.

Krynica Szczawy żelaziste. Największy zakład borowinowy. 600 m. n. p. m. Stacja kolei w miejscu. Z Krakowa 7 godzin, ze Lwowa 11 godzin (przez Tarnów). Frekwencja 10.000 osób. Szczegóły w ogłoszeniu.

Krzeszowice pod Krakowem. Kąpiele siarczane.

Lubień Najsilniejsze wody siarczane. 275 m. n. p. m. 20 klm. od Lwowa. Stacja kolei Lwów-Sambor w miejscu. Frekwencja 3.590 osób.

Maryówka pod Lwowem. Sanatorium i zakład wodolecznicy.

Morszyn Znakomite wody gorzkie i Zakład solankowy, obok Stryja. Eksport wody i soli gorzkiej. 320 m. n. p. m. Stacja kolei w miejscu. Frekwencja 200 osób.

Nałęczów Szczawy żelaziste i wapienne. Gubernia Lubelska. 250 m. n. p. m. 5 wiorst od stacji kolei żel. nadwiślańskiej. Frekwencja około 2.500 osób.

Niemirów w Galicyi. Źródła siarczano-solno-alkaliczne. Zakład kąpielowy.

Nowe Miasto nad Pilicą. — Królestwo Polskie. Zakład wodolecznicy.

Ojców Zakład wodolecznicy. 19 wiorst od Olkusza, stacja drogi żelaznej Iwangrodzko-Dąbrowskiej. Z Krakowa 17 klm. Frekwencja około 4000 osób.

Otwock pod Warszawą. Stacja klimatyczna. Sanatorium dla chorych piersiowych.

Podgórze pod Krakowem. Zakład kąpielowy. Źródła siarczano-solankowe.

Połąga Jedyne polskie uzdrowisko i kąpiele morskie w Bałtyku. Od Kłajpedy (Memel) 1 1/2 godziny, od Libawy 7 godzin kołmi. Frekwencja około 2.000 osób.

Pustomyty koło Lwowa. Wody siarczane. Zakład zdrojowo-kąpielowy.

Rabka Solanka jodo-bromowa. 487 m. n. p. m. 3 godziny od Krakowa. Stacja kolei w miejscu. Frekwencja około 5.000 osób.

Rudka pod Warszawą. Sanatorium dla gruźlicy.

Rymanów Najobfitsza szczawa słono-alkaliczna, jodowo-bromowa. Polskie Kissingen. 450 m. n. p. m. 7 klm. od stacji kolei Rymanów. Z Krakowa przez Tarnów-Stróżę, ze Lwowa przez Przemyśl-Chyrow-Newy Zagórz. Frekwencja 4000 osób. Szczegóły w ogłoszeniu.

Sasów Galicya. Stacja klimatyczna. Zakład wodolecznicy.

Sławinek pod Lublinem. Szczawa żelazista.

Sławista Wołyń. Stacja klimatyczna leśna. Kumys.

Solec Zdroje alkaliczno-solno-siarczane. Królestwo Polskie. Stacja kolei Kielce.

Swoszowice obok Krakowa. Stacja kolei w miejscu. Omnibus na Rynku głównym w Krakowie. Kąpiele siarczane i błotne, hydropatya. Silnie radioczynny muł. Frekwencja 2.000 osób.

Szczawnica Wody alkaliczno-słone i stacja klimatyczna. Około 500 m. n. p. m. Najbliższa stacja kolei Nowy Targ 41 klm., lub Stary Sącz 42 klm. Frekwencja 3.200 osób. Zakład wodolecznicy i dyetetyczny Dra J. Kołaczkowskiego. Szczegóły w ogłoszeniu.

Szepetówka Wołyń. Szczawa żelazista.

Szkoło Galicya. Wody siarczane. Zakład kąpielowy.

Truskawiec Wody słone, siarczane i alkaliczne. Około 400 m. n. p. m. 8 klm. od stacji kolei Drohobycz. Z Krakowa przez Przemyśl-Chyrow, ze Lwowa przez Stryj. Frekwencja w 1909 r. 5.500 osób. Szczegóły w ogłoszeniu.

Wisła Śląsk austr. Letnisko i zakład wodolecznicy.

Wysowa Galicya. 7 źródeł słono-alkaliczno-żelazistych. Zakład zdrojowo-kąpielowy.

Zakopane Stacja klimatyczna, położona na wysokości 830—1000 m. n. p. m. Stacja kolei w miejscu. Frekwencja 12.000 osób. Zakład wodolecznicy Dra Chramca i Sanatorium dla chorych piersiowo Dra Dłuskiego. Szczegóły w ogłoszeniu.

Żegiestów Pow. Nowy Sącz. Szczawa żelazista. Kąpiele rzeczne w Popradzie. Stacja kolei w miejscu. Frekwencja 1.200 osób. Szczegóły w ogłoszeniu.

Redakcja uprasza Zarządy zdrojowisk i zakładów leczniczych polskich o łaskawe nadsyłanie list gości, komunikatów informacyjnych, korespondencji z życia towarzyskiego i t. p.

Półwiekowa praca na polu balneologii „Przeglądu lekarskiego” i jego stosunek do Pol. Towarz. Balneologicznego.

Skreślił **Dr Józef Zanietowski**, Sekretarz Polskiego Towarzystwa Balneologicznego.

W roku, w którym „Przegląd lekarski” święci pięćdziesięciolecie swojego istnienia, a „Polskie Towarzystwo Balneologiczne” wydaje dziesiąty rocznik czasopisma, poświęconego zdrojownictwu, pragnąłem tę rocznicę uczcić skromnym dorobkiem swego pióra. — W numerze jubileuszowym „Nowin lekarskich” ogłaszam tedy równocześnie streszczenie szeregu moich dotychczasowych prac o moich metodach elektrodyagnostycznych i elektro-leczniczych w świetle krytyki fachowej i uchwał ostatnich Zjazdów, a w niniejszem czasopiśmie krótki rzut oka na dotychczasową działalność „Przeglądu lekarskiego” w zakresie polskiej Balneologii. — Rzut ten oka ma być dowodem, a raczej przypomnieniem, że „Przegląd lekarski”, jak słusznie się wyraził jeden z jego pierwszych redaktorów, nietylko wiernie odzwierciedlał zawsze ruch naukowy i leczniczy, lecz poniekąd nawet w pewnych kierunkach ruch ten swojego czasu musiał stworzyć i ożywić.

Tak, jak za inicjatywą ś. p. Dietla, przy współdziałaniu takich mężów, jak Skobel i Majer, „cicho i nieśmiało”, według słów ś. p. Blumenstoka, pojawił się przed 50 laty pierwszy tom „Przeglądu lekarskiego”, tak też za staraniem tegoż samego Dietla powstała po raz pierwszy w łonie Towarzystwa naukowego, lekarskiego, krakowskiego „komisya balneologiczna”, mająca czuwać nad rozwojem tej ważnej gałęzi wiedzy. — Od tej chwili „Przegląd lekarski” kładzie rękę na tętno wszystkich spraw krajowego zdrojownictwa i informuje społeczeństwo drogą prac oryginalnych lub referatów o najważniejszych momentach rozwoju Balneologii. — Już Tom I-szy „Przeglądu”, wydany w r. 1862 staraniem oddziału

nauk przyrodniczo-lekarskich Towarzystwa naukowego, pod redakcją prof. Bryka, Dietla, Majera i Skobla oraz Drów Oettingera i Zieleniewskiego, zawiera pogląd na literaturę fizyografii ziemi polskiej, skreślony piórem Majera, obraz stanu Krynicy, pióra Zieleniewskiego, pogląd na postęp zdrojownictwa krajowego, napisany przez Warschauera i wzmiankę o pracy Brodowicza, który, pisząc o Iwoniczu, karmił wadę narodową, polegającą na „wzdychaniu do obcych bogów i obcych zdrojowisk”. — W pracach Zieleniewskiego i Warschauera mowa o dwudziestu kilku zdrojowiskach polskich, a mianowicie o takich miejscowościach, jak: Busk, Bolechów, Ciechocinek, Druskienniki, Iwonicz, Krzeszowice, Krościenko, Krynica, Konopkówka, Latoszyn, Lubień, Niemirów, Ojców, Sławinek, Swoszowice, Solec, Szczawnica, Szkoło, Truskawiec i Żegiestów. A wszak to tylko dziesiąta część naszych bogactw krajowych, uwidoczniionych na mapie Żebrowskiego, powiada Zieleniewski, bo posiadamy około 137 zdrojowisk i uzdrowisk a 299 słonych źródeł, nie licząc już takich miejsc, jak: Kemmen, Baldona, Smordonie, Poswól, Widze, Stokliszki, Birsztany, Druskienniki, Połoga i Lipawa, nie uwidoczniionych na mapie Żebrowskiego, a leżących poza granicami Galicyi.

W 24-ech następnych tomach „Przeglądu”, wydanych w międzyczasie od r. 1862 do r. 1886, znajdujemy nadal prace i referaty z zakresu Balneologii, że tylko wspomnę artykuły o Burkucie, Drużbarkach, Jaworzu, Krynicy, Lubieniu, Rabce, Szczawnicy i Zakopanem, o wodzie Podgórskiej, Bobrzeckiej i Źródłach w Nowym Krzyżu. — Wśród tych prac znajdujemy także wzmianki o zdrojowiskach i uzdrowiskach nie polskich, jak o Gleichenbergu, Fürstenhofie, Vichy i Karlsbadzie. — Całości dopełniają prace z zakresu fizyografii, hydroterapii, elektroterapii i klimatoterapii.

Książki na lato

rozszyła w wygodnych, specjalnych skrzynkach - „Czytelnia Naukowa” w Krakowie, ul. św. Jana l. 4. - Nowe kompletne katalogi zawierające dzieła naukowe i beletryst. w języku polskim, francuskim, niemieckim i angielskim.

II. WYCIECZKA, KRAKÓW, PĘDZICHÓW 11,

organizowana przez specjalne biuro wycieczek zbiorowych,

przyjmuje zgłoszenia i udziela szczegółowych wyjaśnień.

:-:

Wyjazd z Krakowa 1 sierpnia.

:-:

Obejmuje: Wiedeń, Insbruk, Konstancję, Szafluzę, Zurich, Lucernę, Montreux, Simplon (tunel), Turyn (wystawa jubileuszowa), Medyolan, jezioro Garda, Osiak, Celowicz, Wiedeń, powrót do Krakowa 22 sierpnia. Cena II klasą 480 kor., III klasą 395 kor.

III. Wycieczka 25 sierpnia: wybrzeża Dalmacyi, Bośnia i Hercegowina.

IV. Wycieczka 15 września: Rzym, Neapol.

HOTEL NARODOWY w Krakowie,

WŁASNOŚĆ DRA STANISŁAWA ADAMSKIEGO I SKI.

Ulica Poselska l. 22.

Gustownie odrestaurowany, parkiety, światło elektryczne. Korytarze ogrzewane, łazienki i restauracja w miejscu. — Dla wygody P. T. Gości również znajdują się w miejscu stajnia na 24 koni, tudzież wystawa na powozy. Ceny pokoi ze światłem od 2 K. wwyż.

»LAKTOL«

(PRZEDTEM „FERMENT“).

**ZAKŁAD DLA PRZETWORÓW
DYETETYCZNYCH Z MLEKA.
KRAKÓW, ŚW. ANNY 4.**

Poleca uwadze WP. Lekarzy dyetetyczne przetwory mleczne, odgrywające tak wielką rolę w systematycznym leczeniu.

„LAKTOL“, mleko kwaśne, wedł. metody Miecznikowa. - KEFIR, robiony hygienicznie w każdej flasce osobno. - MLEKO od krów, szczepionych tuberkulina, dla anemicznych i rekonwalescentów. - Mleko dla niemowląt na wzór „Kropki mleka“. Na prowincję wysyła się zaczyn płynny do robienia „laktolu“, termostaty, pastylki laktobacylinowe, pastylki kefirowe etc.

Drugie dwudziestopięciolecie istnienia „Przeglądu“ jeszcze obficie może, niż pierwsze, zapełnione jest dowodami gorliwej pieczy o rozwój zdrojownictwa. — Ujawnia się ona szeregiem prac i odczytów lub referatów i sprawozdań komisji przemysłowo-lekarskiej. Dokładny spis dotyczących prac balneologicznych znajduje się w referacie z roku 1900 o „Wstępnym wykładzie z zakresu balneologii klinicznej“, wygłoszonym przez L. Korczyńskiego, a drukowanym w „Medycynie“.

W zakresie klimatologii wymieniono tam prace Doboskiego, Dobieszewskiego i Zieleniewskiego; w zakresie balneofizjologii: prace Skórczewskiego,

Smoleńskiego, Kopffa, Chełmońskiego i Kowalskiego; w zakresie hydroterapii: prace Smoleńskiego, Miśkiewicza i Tyszkiewicza; w zakresie balneoterapii: prace Dobrzyckiego, Jaworskiego, Latkowskiego, Malczewskiego, Piątkowskiego i Reichmanna; w zakresie klimatoterapii: prace Jaruntowskiego, Goldbauma, Jaworskiego, Sokołowskiego, Biernackiego, Ponikły i Florkiewicza; w zakresie geologii: prace Szajnochy, Angermana, Walthera, Altha i Kreutza; wreszcie w zakresie chemii balneologicznej: prace

Dr Leon Egger i J. Egger, Budapeszt

SYR. HYPOPHOSPH. COMP.

DR EGGER
(Syrup Eggera)
znakomity środek wzmacniający i skrzepiający

SAL. POLYBROMAT. EFF.

DR EGGER
Najprzyjemniejszy sposób podawania bromu jako bu-
rzącej soli bromowej

Nowość!

Nowość!

BILEN

**NAJNOWSZY ŚRODEK
PRZECYSZCZAJĄCY**

pobudzający naturalny ruch ro-
baczkowy jelit
Nie wywołuje biegunki, zdumie-
nia, wajaco szybkie działanie

LYGETOL. GRANULAT. EFF.

DR EGGER
Wybornie działający przy
skazie kwasu moczowego,
dnie, gościu i t. d.

ERGOTINA STYPTICA

DR EGGER
Najpewniej działający śro-
dek, tamujący krwawienie
i ściągający naczynia krwionośne

Próbki i literatura dla PT. lekarzy na życzenie

Ces. król.

uprzyw.

POWSZECHNY BANK OBROTOWY

: Filia W KRAKOWIE :
Rynek główny l. 8.

Centrala: W WIEDNIU l.
Wipplingerstrasse 28.

KAPITAŁ AKCYJNY I FUNDUSZ REZERWOWY 52,000.000 KORON.

KANTOR WYMIANY kupuje i sprzedaje wszelkie papiery i monety wartościowe po najdokładniejszym kursie dziennym, nie licząc żadnej prowizji. Zlecenia giełdowe uskutecznia się pod najprzystępniejszymi warunkami i udziela informacji co do pewnej i korzystnej lokacji kapitałów. Wszelkie kupony i wylosowane papiery wartościowe wypłaca się bez potrącenia prowizji i kosztów.

PRZYJMOWANIE WKŁADEK NA RACHUNEK BIEŻĄCY I NA KSIĄŻECZKI WKŁADKOWE.

ZAKOPANE.

Dr. Aleksander Januszkowski

*b. asystent Sanatorium
ordynuje w Zakopanem.*

Dr. Wacław Kraszewski

ordynuje w chorobach wewnętrznych i kobiecych,
w Zakopanem, ul. Przecznicza 23.

Dr. Karol Morawski

były asystent kliniki chorób kobiecych Uniw. Jagiell.
ordynuje stale w chorobach kobiecych i wewnętrznych
w Zakopanem, Krupówki 39. Tel. 26.

Dentysta dr. Tadeusz Kasprzycki

ordynuje przez lato w Zakopanem, ul. Przecznicza 6
(Willa pod „Bratkami“).

SANATORIUM

Dr. M. Hawranka w Zakopanem
:: **dla chorych na płuca** ::

Grand Hotel Stamary

HOTEL CENTRALNY

POLECA POKOJE OD 2-10 K DZIENNIE. ŁAZIENKA NA MIEJSCU.

ZAKOPANE

KRUPÓWKI 46.

Telefon Nr. 29.

HOTEL „SPORT“

Dogodne położenie w centrum miasta. — Wspaniałe widoki na góry. — Pokoje schludne, słoneczne od 2 K począwszy. — Punkt zborny towarzystw sportowych. — Renomowana restauracja. — Ceny umiarkowane.

ST. KARPOWICZ

właściciel.

PENSYONAT ZARUSKICH KRYWAŃ OGRODOWA 5

znacznie rozszerzony. - Korytarze ogrzewane. - Łazienka. - Telefon.
Widok na góry. :: CHORYCH OBŁOŻNIE NIE PRZYJMUJE SIĘ.

ZAKOPANE „Jerzewo“

pensjonat Zofii Włyńskiej
CAŁY ROK OTWARTY :: CENY OD 7 DO 8 K.

ZAKOPANE. HOTEL-PENSION „WANDA“

składający się z 3 will, 42 pokoje umeblowane, park 1 1/2 morgowy, kuchnia wykwinna. — POKOJE PENSION LUB BEZ. — Pension 6—12 kor. — Pokoje oddzielne z widokiem na Gwont od 2—6 kor. **ZARZĄD.**

PENSYONAT „LITWINKA“

W ZAKOPANEM, UL. JAGIELLOŃSKA 40.
Cały rok otwarty. - Ceny od 6—7 Koron. - Położenie najlepsze.

Pensjonat „Świetlana“ Zakopane
ul. Nowotarska
poleca pokoje słoneczne z całodziennym utrzymaniem na zimę lub lato od 6 K wzwyż. - Pokoje z osobnymi werandami droższe.

Pensjonat „Szopenówka“
w Zakopanem, ul. Jagiellońska,
tuż przy lesie położony - - poleca pokoje z całym utrzymaniem. - - - - - Kuchnia wytworna.

K. Tomaszewski w Zakopanem
poleca bieliznę męską z marką „Lwa“, rękawiczki, krawaty i wyroby skórkowe. Galanterie, perfumy itd.

I. F. I. Komendziński

Zakopane Krupówki
Mody męskie, damskie, towary bławatne, płócienne, rzeźby, przybory do podróży, peleryny itd.

Leon Grabowski w Krakowie

**Magazyn konfekcji i nowości
damskich**

Plac Maryacki 9 (róg Rynku gł.) : Telefon 1590

Magazyn sukien męskich

ul. Szpitalna 36

(vis à vis Teatru miejskiego) :: Telefon 561

Pokoje z całkowitem utrzymaniem poleca

Pierwszorzędny

PENSION DE FAMILLE

Kraków, Straszewskiego 27, telefon 506.

Olszewskiego, Stopczańskiego, Radziszewskiego i Trochanowskiego. — Następne roczniki „Przeglądu“, wydane po roku 1900, zawierają ocenę prac i odczytów badaczy z różnych stron Polski, jakoto: Dobrzyckiego, Kucharzewskiego i Kozerskiego z Warszawy, Maybauma z Łodzi, Selzera ze Lwowa, Zaleskiego z Petersburga, Edwarda Korczyńskiego, Ludomiła Korczyńskiego i Jaworskiego z Krakowa; następnie projekt organizacji ustawy zdrojowej, wypracowany imieniem Komisji balneologicznej przez L. Korczyńskiego, a streszczony przez prof. Ciechanowskiego, oraz analizę sprawozdań c. k. Rady zdrowia, skreśloną przez Gwiazdomorskiego; wreszcie sprawozdania z uchwał Komisji przemysłowo-lekarskiej, z posiedzeń Polskiego Towarzystwa Balneologicznego i krajowego Związku zdrojowisk, niedawno założonego, ze Zjazdów balneologicznych i z Pamiętników, przez Polskie Towarzystwo Balneologiczne wydanych. W tych ostatnich pojawiły się, jak wiadomo, drukiem prace Korczyńskiego, Dobrzyckiego, Merunowicza, Dłuskiego, Lembergera, Zanietowskiego, Jaworskiego i Flisa (Tom I. 1905), oraz odczyty Korczyńskiego, Wąsowicza, Regieca, Domańskiego, Morawskiego, Dobrzyckiego, Praschila, Grundzacka, Piotrowskiego, Józefa Jaworskiego i Zanietowskiego, (Tom II. 1909). Prace te, omawiające bądź to sprawy ekonomiczne i naukowe ogólnej natury, bądź też sprawy specjalne, odnoszące się do rozwoju Zakopanego, Iwo-

nicza, Rymanowa, Truskawca, Szczawnicy, Swoszowic, Głębokiego i innych zdrojowisk lub uzdrowisk, życzliwie zostały podkreślone przez „Przegląd lekarski“. Również znalazło się w „Przeglądzie lekarskim“ zawsze miejsce, pomimo szczupłych nieraz ram, dla wzmianki o treści wydawnictw Polskiego Towarzystwa Balneologicznego, jakoto: „Przewodnika po Galicyi“, „Przewodnika kąpielowego“ i „Przeglądu zdrojowo-kąpielow. oraz turystycznego“, wreszcie o wszelkich sprawach, omawianych na posiedzeniach Wydziału Pol. Tow. Balneologicznego lub na Walnych tegoż Zgromadzeniach. — Stąd też zawiązał się, że się tak wyrażę, ściślejszy węzeł między Redakcją Wydawnictw Pol. Tow. Balneologicznego, przez lat 10 wychodzących, a Redakcją, święcącą dziś jubileusz „Przeglądu lekarskiego“, którego wyrazem ma być niniejszy artykuł, stwierdzający, jak zgodnie i solidarnie można pracować na wspólnej niwie i dla wspólnego dobra, i jak zawsze, pomimo coraz bardziej rozwijającej się specjalizacji spraw naukowo-zawodowych i przemysłowo-ekonomicznych, czas i miejsce znaleźć można i trzeba dla solidarnej społecznej działalności. — Nigdy nie przyszło na myśl „Przeglądowi lekarskiemu“, gdy tyle nowych powstało w około organizacji i wydawnictw, aby egzystencję ich ścieśnić; nigdy też wydawnictwom Pol. Tow. Balneologicznego, aby oświadczyć „Przeglądowi“, że ma się usunąć z pola Balneologii w myśl przysłowia: „*ôte toi, pour que je m'y mette*“. — Kroczyły te dwie Siostrzyce zawsze zgodnie i zawsze świadome celu, a młodsza

❖ MAGAZYN MÓD ❖ L. SZYWAŁÓWNEJ

POLECA WIELKI WYBÓR
KAPELUSZY PARYSKICH

KRAKÓW, ULICA FLORYAŃSKA L. 29.
FILIA: ULICA SŁAWKOWSKA L. 24.

JAN MICHALIK CUKIERNIA LWOWSKA

KRAKÓW, UL. FLORYAŃSKA L. 45

Poleca wszelkie wyroby, wchodzące w zakres postępowego cukiernictwa. Cukry doborowe mieszane. Czekolady tabliczkowe. Herbatniki, Pierniki, Karmelki owocowe, Kandyzy z owoców. Znakomitą czekoladę proszkową z wanilią.

:: KAKAO kuracyjne higieniczne odtłuszczone. ::

SPECYALNE CENNIKI DARMO I OPLATNIE. — EKSPEDYCJA POCZTOWA ODWROTNA.

PRZY CUKIERNI DWIE WIELKIE SALE, NADZWYCZAJ WYGODNIE URZĄDZONE, GODNE ZWIEDZENIA. — LOKAL CUKIERNI OTWARTY OD 6-TEJ GODZINY RANO DO 2-GIEJ W NOCY.

z nich, szanując tradycję i dzieje drugiej, z tych chlubnych dziejów jedną kartę dziś pozwala sobie odsłonić, składając zarazem starszej siostrzycy szczere życzenia dalszego rozwoju i rozkwitu, dalszego obfitego zbioru owocnych rezultatów pracy, dalszego wreszcie uznania społeczeństwa, które dziś z wdzięcznością wieńczy „Przeglądu” przeszłe dzieje, „Przeglądu” obecny trud, „Przeglądu” zamierzoną działalność.

Kolegów lekarzy prosimy o wyłożenie numeru w poczekalniach.

Kilka słów o historii i wartości leczniczej źródeł Swoszowickich oraz ich radiocynności.

(Według przemowy wygłoszonej do wycieczki naukowej Bratniej Pomocy Medyków Uniw. Jagiell. przez

Dra Zanietowskiego,

kierownika i dzierżawcy Zakładu kąpielowego w Swoszowicach).

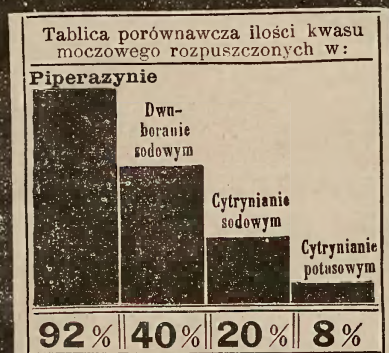
Witam serdecznie Panów jako kierownik i gospodarz Zakładu, którego silne i skuteczne wody siarczane już od XVII wieku znane, nie zawsze były je-

dnak należycie ocenione przez społeczeństwo. Witam również Panów jako sekretarz Polskiego Towarzystwa Balneologicznego, które z radością ocenia szczerą chęć objawioną przez młodzież, aby osobiście poznać skarby naszego rodzinnego zdrojowiska. — Nie witam Panów wystrzałami z moździerzy i bramami tryumfalnymi, ani szumnymi toastami, które do pokrycia braków często w życiu służą, ale otwartymi rękami i szczerem sercem.

Obejmując od tej chwili od kol. Frąckiewiczza, który Panów tu przyprowadził, kierownictwo naukowe wycieczki, słów kilka pragnę najsamprzód powiedzieć o... historii rozwoju Swoszowic.

Z powodu pięknego położenia, w bliskości Krakowa, wśród starego parku w tem miejscu znajdującego się, gdzie ostatnie odnogi Beskidów spłaszczając się przechodzą w rozkoszną dolinę Wisły, miała wieś Swoszowice, słynna z bogatej kopalni siarki i swego źródła siarczanego, oddawna zapewnione powodzenie jako miejsce wycieczkowe i uzdrowisko lecznicze.

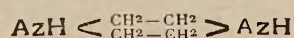
Już w XVI wieku znano Swoszowickie kąpiele siarczane (czego dowodem pomnikowe dzieło polskiego lekarza Wojciecha Oczka, wydane w Krakowie w r. 1578, pod napisem: „Cieplice“ i wzmianka o nich w dziele Erazma Syxta: „O Cieplicach we Szkle pod Lwowem“, wydanem w r. 1617 przez sławnego swego czasu radcę i lekarza miasta Lwowa), przeszły

PIPERAZINE MIDY

“PIPERAZYNA MIDY”

W ZIARNKACH MUSUJĄCYCH

NAJSILNIEJSZY ŚRODEK DO ROZPUSTCZENIA KWASU MOCZOWEGO

Dny, Piasku, Kolki nerkowej.
Gościec mięśniowy i stawowy we wszelkich objawach,
KAMICA NERKOWA I ŻÓŁCIOWA.

Miarka dołączona do flakonu zawiera 20 centygramów.

W ostrych przypadkach : 3 do 6 miarek dziennie. Jako środek zapobiegawczy : 1 do 3 miarek (przez 10 dni w ciągu miesiąca).

PRÓBKI NA ŻĄDANIE

Apteka MIDY, 140, Faubourg Saint-Honoré, PARIS. Dostać można we wszystkich aptekach i składach aptecznych.

WAWELIN

PASTYLKI

PROSZEK

PASTA ::

UZNANE ZA NAJLEPSZE

SŁUŻĄ DO CZYSZCZENIA

JAMY USTNEJ I ZĘBÓW

WYRÓB KRAJOWY

WSZĘDZIE DO NABYCIA

:: ZAKŁAD DENTYSTYCZNY ::

LEOPOLDA GOLDBERGERA

--- DŁUGOLETNIEGO ASYSTENTA DRA SYROPA ---

W KRAKOWIE, PRZY UL. GRODZKIEJ L. 14, I. P.

GODZINY PRZYJĘĆ: OD 9—12 PRZEDPOŁUDNIEM
I OD 3—6 POPOŁUDNIU ---

po pierwszym podziale kraju w prywatne posiadanie. Od roku 1807 c. k. skarb państwa stał się właścicielem Swoszowickiej kopalni siarki; przyległą zaś małą wioseczkę ze źródłem mineralnym nabył Feliks Radwański, ówczesny profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, a zbudowawszy tu w roku 1811 dom łaźniowy i gościnny, położył trwałe podwaliny do tutejszego zakładu zdrojowego.

Pomyślny stan zdrojowiska utrzymywał się do r. 1830, w którym to czasie znane powszechnie okoliczności i klęski, wpłynęły na ubytek gości i na zmniejszenie się dochodu, z którego to stanu dźwignęła zakład i do życia napowrót powołała związana w r. 1859 „Spółka zdrojowisk krajowych“, nabywszy na własność Swoszowice, a odbudowawszy z gruntu, urządziła tu na nowo zakład zdrojowo-kąpielowy.

Po rozwiązaniu się „Spółki zdrojowisk“ Swoszowice wraz z swym zakładem kąpielowym przeszły drogą kupna w r. 1867 na własność Edwarda hr. Stodnickiego i Ski, następnie w ręce pp. Starzewskich. w ręce p. Silberbacha, w ręce Dra Włyńskiego, wreszcie w ręce Dra Sternschussa od którego Zakład dzierżawi obecny kierownik Zakładu, Dr. Zanietowski z Krakowa.

Podczas tego okresu czasu wzbogaciła się literatura Zakładu Swoszowickiego o kilka prac. Pisał o nich przedewszystkiem Dietl, którego biust do

dnia dzisiejszego znajduje się na domu zdrojowym w Swoszowicach. Badacz ten, któremu chyba skargi o parcjalność nikt wytoczyć nie może, a który, według słów poety, „swoje chwalać i znając“, mówił i pisał:

Jeśli którekolwiek z miejsc kąpielowych, to zaiste Swoszowice ku temu są przeznaczone, aby się stały zdrojowiskiem najbardziej odwiedzanem w naszym kraju“.

Pisali również o Swoszowicach Zieleniewski w swojej Balneografii, Korczyński w swoim podręczniku Balneologii, wreszcie kilkakrotnie Zanietowski we wydawnictwach Polskiego Tow. Balneologicznego.

Z prac tych i podręczników oraz z różnych prospectów, w ciągu tych lat wydanych, przekonać się możecie Panowie zarówno o składzie wód Swoszowickich, zbadanych przez Prof. Olszewskiego, a porównanych z wodami zagranicznymi przez Prof. Korczyńskiego, jak i o fazach zewnętrznego rozwoju Zakładu.

Co do pierwszego punktu wystarczy przypomnieć pokrótce, że woda ze źródła głównego, według rozbioru chemicznego, dokonanego przez Prof. Olszewskiego, zawiera w 100 częściach:

WŁ. TOMASZEWSKI

Kraków, Rynek główny l. 16.

Lampy naftowe, spirytusowe, świeczniki elektryczne, serwisy porcelanowe, szkło stołowe luksusowe, garnitury do umywalni, Alpaka Kruppa, srebro Christofla.

::: Wielki wybór pamiątek z Krakowa. :::

ZAKŁAD DYETETYCZNY W KRYNICY

otwarty od 15 maja do 30 września. — (W maju, czerwcu i wrześniu o 25% taniej).

Zakład mieści się w osobnym, na ten cel wybudowanym gmachu, w środku Zakładu zdrojowo-kąpielowego w Krynicy, otoczony jest w około ogrodem.

Pokoje duże, widne, z balkonami, wygodnie umeblowane, z piecami, z doskonałą pościelą i staranną służbą. — Dwie sale, jadalnie, czytelnie i werandy. Oświetlenie elektryczne. Wodociągi. — Leczenie dyetetyczne. — Wszelka staranna opieka.

Adres Zarządu: Dr. Skórczewski w Krynicy.

R. RÓŻECKI & J. JANOWSKI ♦ DAWNIEJ

R. DITMAR

KRAKÓW, RYNEK GŁ. 22 - TELEFON 244

NAJWIĘKSZY SKŁAD LAMPNAFTOWYCH, SPIRYTUSOWYCH I ELEKTRYCZNYCH, ORAZ
WIELKI WYBÓR PORCELANY :: :: :: PORCELANA SASKA
I KOPENHAGSKA :: :: :: SKŁAD FABRYCZNY I ZASTĘPSTWO
WYROBÓW HYGIENICZNYCH FABRYKI: R. DITMAR, ZNAIM**PENSYONAT „LITUANIA”
W KRAKOWIE, ULICA STUDENCKA L. 2**POŁOŻONY W NAJPIĘKNIEJSZEJ I NAJ-
ZDROWSZEJ DZIELNICY MIASTAPOLECA ELEGANCKO URZĄDZONE POKOJE NA ŻĄDANIE
Z CAŁEM UTRZYMANIEM NA DOBY, MIESIĘCZNIE I ROCZNIE

ciał organicznych 0:10406

Składników stałych 2:29491

Siarkowodoru 0:04523

Bezwodnika węglowego . . . 0:17462

Jezeli tabelę powyższą porównamy z podaną w Bal-
neoterapii Docenta L. Korczyńskiego tabelą innych
zdrojowisk, przekonamy się, że siarkowodoru znajduje
się:

w Swoszowicach 0:04523

w Mehadyi 0:0257

w Piszczanach 0:01533

w Krzeszowicach 0:0046

w Trenczynie 0:0022

Przy tej sposobności zaznaczam, że dawniej wyłą-
czny wpływ leczniczy przypisywano samemu siarko-
wodorowi; dzisiaj nie bez słusznej zasady wartość
leczniczą wód siarczanych ocenia się na podstawie
stosunku jonów, radioczynności wody i jakości skła-
dników; mniejszą natomiast przypisuje się wagę ta-
jemniczej odrębności cudownego „ciepła ziemnego“.

Przy tej sposobności zaznaczyć również wypada,
że wykonany przezemnie rozbiór wody siarczanej
w źródle i w łazienkach zapomocą miareczkowego
roczynu jodu wykazał, że przez postępowy system
ogrzewania minimalna tylko utracą się ilość skute-
cznych, lotnych, chemicznych składników. Moment ten

jest ważny we wszystkich tych wypadkach chorobo-
wych, gdzie wody siarczanej używamy bądź to do
kąpieli i zewnętrznych wcierań, bądź też na wew-
nątrz z mlekiem lub żętycą, wreszcie w postaci wzie-
wań według metod szkoły francuskiej. Tam zaś, gdzie
leczenie wodą siarzaną ma się opierać raczej na
balneoterapeutycznym wpływie wody zimnej lub na
potrójnym wpływie termicznym wody ciepłej, działa-
jącej kojąco, rozmiękczająco i drogą przekrwienia,
lub wreszcie na podniecającym wpływie kąpieli gorą-
cych, tam wchodzi w grę ogólne prawa termoterapii.
Ważnym czynnikiem leczniczym w Swoszowicach jest,
prócz powyżej wyliczonych momentów silnie radio-
czynny muł, pochodzący z miejscowych sztolni i od-
nośnie preparowany. Radioczynność wody Swoszo-
wickiej, a przede wszystkim silną radioaktywność
mułu zbadałem w ostatnich czasach metodą elektro-
i fontaktoskopową według osobistych wskazówek
prof. Meyera, dyrektora Zakładu radiologicznego wie-
iedeńskiej Akademii Umiejętności, w laboratorium
wiedeńskim Dr. Benedikta i berlińskim pana Lö-
wenthala. Radioczynność mułu, który według zdania
niektórych uczonych, zachowuje się jak blenda, zwię-
ksza się znacznie przez dodanie kilku kropli płynu
radiacynowego i to nawet w stosunku nieproporcjo-
nalnym do dodanej ilości. Reklamowana nieraz szum-

- Niemirów -

**Zakład kąpielowy siarczano-solno-alkali-
czny. Ślicznie, tanio, wygodnie. - Stacja
kolei Jaworów i Rawa Ruska. Informacje
odwrotnie.**

Zarząd.**GŁÓWNY SKŁAD PATHÉFONÓW**

Stefan Grudziński i Tadeusz Berger w Krakowie, Szewska 10 - Telefon 305.

Poleca znakomite Pathéfony

MIESIĄC NOWOŚCI. — Naprawy i przeróbki we własnej pracowni.

P. T. Właścicielom zdrojowisk,

kinematografów, większych hoteli, restauracji i t. d. zwraca
o średnicy 50 cm. które zastępują w zupełności orkiestrę. — Reprodukcyja bardzo głośna i czysta. — Obsługa łatwa.
Oprócz orkiestry wspaniale śpiewy. — Wydatek niewielki jednorazowy. — Cenniki i wyjaśnienia darmo i opłatnie.

do grania bez igły, szafirem, na płytach nie niszczących się
zupełnie. — Repertuar płyt we wszystkich językach. — CO

Auto Centralgarage „STAR“

Kraków, plac Kossaka — Telefon 1500

□ poleca Samochody światowej sławy fabryk Delaunay-Belleville i Laurin & Klement. □

STEFAN IGLICKI

Magazyn mebli i pracownia tapicersko-stolarska
w Krakowie, ulica Sławkowska L. 10
naprzeciw Grand Hotelu.   naprzeciw Grand Hotelu.

Skład tapet, materye do pokrycia mebli, portyery,
firanki, dywany, chodniki itp.

nie radioczynność wód obcych sama przez się oczywiście nie stanowi o wartości leczniczej danego źródła, gdyż niejednokrotnie woda do picia ze studni lub wodociągu więcej może zawierać jednostek emancyjnych, niż znana ze skuteczności swoich składników Szczawa lub Solanka; również ostrożne wnioski ciągnąć należy z przemawiających do oka laików „fotoradiogramów“, mających być dowodem radioczynności, gdyż sama siarka w podobny sposób działać może na płytę fotograficzną i wprowadzać w błąd tych, którzy nie wiedzą, że miarą skutecznej działalności radioaktywnej wody i mułu są tylko ścisła elektroskopowa i chemiczna analiza, oraz oparte na długoletniej obserwacji wskazania lecznicze.

Nie mogąc się tu wdawać w dalszą analizę nauki o radioczynności, pokrótce tylko wspomnę, że woda Swoszowicka, według temperatury i pory badania, zawiera od kilkunastu do kilkudziesięciu jednostek emancyjnych. — Woda krościeńska zawiera ich 8 do 10, woda w Lubieniu 12 do 15, w Pustomych 15, w Truskawcu 5 do 24, w Żegiestowie 5, w Niemirowie 1 do 6, w Podgórzu 1 do 2. — Muł i borowina ze zdrojowisk krajowych, które badał Dr. Łazarski w ilości małej i stanie wysuszonym nie okazały się promieniotwórczymi. Muł Swoszowicki według moich badań zawiera w stanie płynnym sto kilkadziesiąt jednostek.

Po tych kilku uwagach ogólnej natury pozwolę sobie wyliczyć Panom najważniejsze choroby leczone z pomyślnym skutkiem w Swoszowicach. Są to:

1. Różne postacie gościa (reumatyzmu), jakoto: mięśniowy, skórny, powięziowy, okostny i stawowy. Choroby serca nie stanowią przeciwwskazania,

lecz zmuszają chorego do odpowiednich środków ostrożności.

2. Choroby skórne.

3. Krwistość brzucha tudzież sprawy wysiękowe okołomaciczne i okołojajnikowe.

4. Nieżyty gardła, trkani i tchawicy zależne od przekrwienia biernego.

5. Łżejsze postacie żołądów i krzywicy.

6. Następstwa zranień i obrażeń, oraz obrzęki okostnowe.

7. Porażenia i nerwobóle.

8. Przewlekłe zatrucia metaliczne.

9. Różne odmiany kiły ogólnej.

10. Dna czyli skaza moczanowa.

Co do punktu 8 i 9 zaznaczam, że według najnowszych zapatrywań przemiana azotowa nie wzmaga się pod wpływem siarkowodoru, lecz natomiast żywotność nerek i skóry podnieconą zostaje wpływami termicznymi i balneoterapeutycznymi. Co zaś do innych punktów z własnego doświadczenia dodać możemy, że w dniu woda siarczana bardzo wybitną okazuje zdolność rozpuszczania złogów soli moczowych, oraz, że widzieliśmy bardzo piękne skutki podobnej terapii w połączeniu z zażywaniem soli litowych. — Wybitne również skutki mojem zdaniem wywierają lokalne okłady mułem w połączeniu z racjonalnymi zabiegami elektroterapeutycznymi w chorobach stawów, oraz kąpiele i tusze elektryczne z wody siarczanej w przewlekłych i rozsianych bólach gośćcowych i newralgicznych. W końcu polecam przez Dietla podniecanie czynności jelit, oraz korzystny wpływ na astmę i polysarcię, na które mi zwrócił uwagę prof. Korczyński, okazały się według moich obserwacji całkiem racjonalnymi.

HOTEL ROYAL

w KRAKOWIE, naprzeciw Wawelu, ulica św. Gertrudy

KAWIARNIA I RESTAURACYA pierwszorzędna

poleca się Szan. Publiczności

MICHAŁ LANDES, właściciel.

DRZEWIECKI & JEZIORA

INŻYNIEROWIE

KRAKÓW, UL. SOBIESKIEGO L. 6. • LWÓW, UL. LEONA SAPI

Auto-Centralgarage
„STAR“
 Kraków, Pl. Kossaka. Tel. 1500

poleca wozy osobowe, omnibusy, wozy ciężarowe, motocykle,
 ∴ motory stacyjne naftowe, benzynowe, ropne etc. ∴
 Tamże warsztaty reparacyjne dla napraw, rekonstrukcji,
 ∴ przebudowy i odnawiania wozów, karoseryi etc. ∴
 Benzyna □ oliwa □ smary □ pneumatyki □ przybory
 ∴ Referencye na żądanie ∴

HERBATA
CEYLOŃSKA „UGALLA“

jest najlepsza, a najtańsza bo najwydatniejsza

Z kwiatem . . 1/2 kg. (4 paczki) K 5:60
 Czarna Sonchong 1/2 kg. (4 paczki) K 4:80

przesyła pocztą opłatnie

Marceli Dutkiewicz, Kraków.

O hydroterapeutycznym znaczeniu kąpiei zimnych okładów, polewań i masażu natryskowego, o wybitnym działaniu kąpiei letnich, zwłaszcza przy równoczesnym użyciu odpowiednich ilości soli w kąpielach, o wspomnianem powyżej działaniu potrójnem kąpiei ciepłych o specyficznem znaczeniu elektromasażu i kąpiei elektrycznych o wartości, mojej metody rozładowań, o wpływie krótkich i długich fal nie będę tu bliżej wspominać. Są to środki, którymi lekarz umiejętnie szafować winien, kombinując umiejętnie hydroterapię z klimatoterapią, farmakoterapią, termoterapią i elektroterapią.

A teraz, zanim Panowie sami się przekonają o silnej zawartości siarki w wodzie Swoszowickiej, wrzucając do źródła monetę srebrną, która w oczach Panów zczernieje, i zanim Panowie zechcą obejrzeć wille i urządzenia Zakładu, słów kilka o tych ostatnich powiem. — W pierwszych latach istnienia Zakład Swoszowicki posiadał duży kocioł miedziany, w którym grzała się woda, z którego nalewano kokenkami wodę do wanny drewnianej. Pielgrzymowali tu ludzie i więcej nieraz popierali te prymitywne urządzenia, niż za późniejszych czasów rozwoju. — Potem za czasów hr. Stadnickiego Zakład Swoszowski składał się z następujących bundynków:

a) Z ośmiobocznej gloriety, stanowiącej nakrycie nad tutejszym źródłem mineralnym, ujętym w kosztowne ciosowe ocembrowanie.

b) Z domu łaźniennego zaopatrzonego w maszynę parową i pompy, których przeznaczeniem jest dostarczenie wody mineralnej i ogrzewanie tejże na kąpiele oraz w 24 kabin kąpielowych.

c) Z domu mieszkalnego mającego po bokach piętrowe pawilony, wreszcie

d) z sali restauracyjnej,

e) i z domu mieszkalnego zwanego „Pałacem“.

Obecnie do Zakładu Swoszowickiego prócz powyżej wyliczonych budynków zaliczyć należy cały szereg will położonych wśród obszernego parku, po przecinanego licznymi chodnikami i zaopatrzonego ławkami do spoczynku i pawilonami, ochraniającymi kuracyuszów od deszczu. — Łączna ilość pokoi zaopatrzonych w odpowiednie meble, dochodzi do cyfry 100, a z tych pokoje, znajdujące się w Domu Zdrojowym posiadają nadto centralne ogrzewanie.

W b. r. rozszerzyłem nadto kabiny do kąpiei mułowych, oraz postarałem się o otwarcie Zakładowej kaplicy i o wybudowanie sceny teatralnej w sali balowej. — Zapraszając Panów do zwiedzenia wraz zenną powyższych urządzeń kończę życzeniem, aby nigdy do Panów nie stosowało się w przyszłości przysłowie:

*Cudze chwalicie, swego nie znacie,
 Sami nie wiecie co posiadacie!*

SPIRYTUS NA NALEWKI

pocztą blaszanki 5-Ltr.

Wódki polskie, likiery, koniaki, rumy

Wina austr., węg., francuskie oraz wina krajowe owocowe

POLECA

Dutkiewicz i Sowiński, Kraków.

ANŃSKI CENTRALNE OGRZEWANIE WSZELKICH SYSTEMÓW I WENTYLACYE.
WODOCIĄGI DLA MIAST, GMIN, PAŁACÓW, DWORÓW, DOMÓW PRYWATNYCH, ZAKŁADÓW PRZEMYSŁOWYCH ETC.
SAPIEHY L. 2. ZAKŁADY KĄPIELOWE I HYDROPATYCZNE. □ ŁAZIENKI.

**„PRZEGŁĄD ZDROJOWO-KĄPIELOWY“
ZNAJDUJE SIĘ WE WSZYSTKICH WAGO-
NACH KOLEJOWYCH, RESTAURACYACH,
KAWIARNIACH I T. P.**

Dr ZENON PELCZAR.

Kilka słów w sprawie promieniotwórczości wód w Truskawcu.

Mimo tyloletnich smutnych doświadczeń były i są zdrojowiska nasze niepoprawne. Nie wiem, czy zbyt wielka pewność siebie, czy też brak zrozumienia doniosłości reklamy, a raczej wartości zaznajomienia ogółu ze swymi czynnikami sprawiły, mimo, że zeszłoroczne badania Dra Łazarskiego w wodach wielu zdrojowisk wykryły promieniotwórczość, mimo to zdrojowiska te nie spieszą się z tem pochwalić i nie starają się z tem zaznajomić tak lekarzy, jak i publiczności. Podczas, gdy zagranica każdy taki moment u siebie do reklamy wyzyskuje z należyty skutkiem, ze zdrojowisk polskich jedne Druskieniki w ogłoszeniach zaznaczają radioaktywność swych źródeł. A przecież badania Dra Łazarskiego dotyczyły Krościenka, Lubienia, Niemirowa, Podgórze, Pustomyty, Truskawca, Żegiestowa. We wszystkich badania wydały wyniki dodatnie, przyczyniając się w pewnym stopniu do wyjaśnienia efektów leczniczych nie zawsze dających

się wytłumaczyć na mocy dawnych zapatrywań na lecznicze działanie wód mineralnych. Reszta zdrojowisk naszych nie chciała, czy nie umiała skorzystać z dobrych chęci młodego badacza, nie wiadomem też jest, o ile wody ich radioaktywnie działają, powinny zaś były nie pomijać sposobności przekonania się o tej własności swych zdrojów, którą obecnie cały świat żywo się zajmuje, prostując dawne zapatrywania i ściełając drogę do nowych metod leczniczych.

W Truskawcu nie pominął Dr Łazarski żadnego źródła, mozolne zaś badania wykazały, że wszystkie źródła przeznaczone do użytku wewnętrznego wcale silną wykazują reakcję. Badania swe przeprowadził Dr Łazarski nie metodą fotograficzną, która nie daje wyników ilościowych, lecz metodą elektroskopową, która pozwala dokładnie skreślić ilość jednostek emacyjnych, a zarazem zdefiniować ciała promieniotwórcze, z którymi się ma do czynienia.

Wyniki przypadły dla Truskawca nadzwyczaj pomysłne wykazując, że promieniotwórczość odnosi się

NAJLEPSZE

LAKIERY i EMALIE

krajowej firmy
L. BARANOWSKI
WSZĘDZIE DO NABYCIA.

BENZ

MARKA
ŚWIATOWEJ SŁAWY!

AUTOMOBILE

LUKSUSOWE, CIĘŻAROWE i OMNIBUSY

MOTORY

stałe dla wszelkich materiałów popędowych i gałęzi przemysłu

Krakowska Filia austriackiego Towarzystwa motorowego **BENZ.**

Biura i wystawa: Kraków, Grand Hotel. Garage i warsztaty reperacyjne: ul. św. Filipa 9.

Przedsiębiorstwo dla oświetlenia elektrycznego i przeniesienia siły Inżyniera Rudolfa Poppera

Filia w Tarnowie, Krakowska 22 :-: Tel. 212. :-: :-: ulica Starowiślna L. 16 :-: :-: Tel. 484.

Wykonuje instalacje oświetlenia elektrycznego dla domów, sklepów, mieszkań, hoteli, tartaków, młynów, cegielń, kopalń, fabryk, will, pałaców, zdrojowisk, gospodarstw rolnych itp. :-: Budowa centralnych stacyj elektrycznych :-: Instalacja dzwonków elektrycznych, telefonów i gromochronów. Własne warsztaty reperacyjne :-: Sprzedaż hurtowna i częściowa materiałów instalacyjnych, motorów, dynamomaszyn, wentylatorów, aparatów, lamp łukowych, lamp żarowych oszczędnościowych, drutów, kabli, aparatów mierzących, regulujących i kontrolnych :-: Fabryka elektrotechniczna :-: Wyrób wszelkich materiałów oraz aparatów własnego pomysłu.

PROJEKTY, PORADY TECHNICZNE, KOSZTORYSY I CENNIKI NA ŻĄDANIE.

:: **DLA PRZEJEZDNYCH I MIEJSCOWYCH!** ::

RESTAURACYA W. WOŹNIAKA

Kraków, Floryańska 19 poleca swoją znakomitą kuchnię

:: PIWO PILZNEŃSKIE z browaru mieszczańskiego marki BB ::

PIWO OKOCIMSKIE :: Lokal otwarty do godz. 2-giej w nocy.

do radu i że ilość jednostek emanacyjnych waha się w źródłach od 5—72.

Szczegółowo wykazano, że

Naftusia ma . . . . . 22·5 jednostek emanacyjnych

Bronisława, woda słono-

no ziemna . . . . . 5 " "

Marya, woda słono-

glaubersko - żelazista 24 " "

Zofia, woda słono-

gorzka . . . . . 27 " "

Józia, woda do picia . 72 " "

Solanka z Pomiarek . 3·5 " "

znana jest skuteczność wód truskawieckich, szczególnie nieźrównanej Naftusi, wyśmiewanej przez sceptyków i definiowanej jako woda destylowana, uwielbianej zaś przez tych, którzy skutków boskiego zaiste działania na sobie, czy na swych pacjentach doświadczyli, nie będę też dzisiaj się nią zajmował, zbyt poważne zajęła ona już miejsce w skarbnicy naszych leków, chciałem jednak słów kilka o źródle „Józi“, do dziś dnia niewyzyskanem pod względem leczniczym, które skromnie kryje się przy drodze prowadzącej z Truskawca na Horodyszcze. Nie wiadomo dziś, skąd cała ta historia się z nią wzięła, dość, że odkąd w Truskawcu stoi, cieszyła się ta woda sławą skuteczności na cierpie-

nia oczne. Szczególnie sławili ją żydzi, może dlatego, że między nimi najwięcej ludzi choruje, tak, że zawsze koło źródła spotkać można było chorych z różnemi ócz cierpieniami, którzy sobie oczy nią obmywali, lub okłady robili, ogół śmiał się z tego, często jednak nas lekarzy o to pytano, — co jest na rzeczy.

Źródło długi czas było nieuchwycone, z czasem małą cembryną otoczone, wreszcie w 1907 r. Zarząd zakrył źródło studnią i pompą, by je przed zanieczyszczeniem uchronić.

W roku 1908 na skutek starań Komisji zdrojowej, ulegającej żądaniu publiczności i lekarzy przeprowadzono w krakowskim zakładzie badania środków spożywczych rozbiór „Józi“, który dał wynik następujący: „Woda bezbarwna, bez woni, smaku przyjemnego, perli się słabo bez osadu“.

Jeden litr wody zawiera w miligramach:

1. pozostałość po odparowaniu 511
2. „ „ wyrzarczeniu 403
3. Tlenek wapniowy metodą wagową . . . 129
4. „ magnowy „ „ . . . 73
5. amoniaku niema
6. Tlenek żelazawy i żelazowy jako Fe. . . 0·08

Dr. Jan Frączkiewicz

Prymaryusz oddziału chorób wewnętrznych Szpitala
jubil. OO. Bonifratrów

ordynuje od 11—12 przedpoł. i od 3—5 popoł.

Kraków, ul. Jabłonowskich L. 2

(róg ul. Straszewskiego) naprzeciw Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Mydła do prania, świece stearynowe

najlepszej jakości wyrabia jedynie

KRAKOWSKA FABRYKA MYDŁA

C. ŚMIECHOWSKI, SPÓŁKA Z OGR. ODP.

== W KRAKOWIE. ==

MECHANO-LECZNICZY I ORTOPEDYCZNY

Oryginalne aparaty Zandera. Gimnastyka lecznicza.

ZAKŁAD OTWARTY

Leczenie gorącym powietrzem.

od godz. 9—1 i 4—6

Telefon 1396.

ZAKŁAD ZANDEROWSKI

w Krakowie, ulica Zybkiewicza 1. 9.

Mięsienie i elektryzowanie. Wyrób gorsetów, pasów
 przepuklinowych, sztucznych kończyn itp. Aparat
 Roentgena dla celów rozpoznawczych chorób we-
 wnętrnych i chirurgicznych. Leczenie garbów, skrzy-
 wień, kręgosłupa i kończyn, chorób stawów i kości,
 :: goścca, artrytyzmu, chorób serca, otyłości itd. ::

Dr. Merz,

Dr. Staszewski,

Dr. Wachtel.

AU BONHEUR DES DAMES

**MAGAZYN GOTOWEJ KONFEKCYI DAMSKIEJ
 W KRAKOWIE, UL. FLORYAŃSKA 10**

poleca w wielkim wyborze najnowsze modele w płaszczach,
 kostymach angielskich i płóciennych. Spodnice angielskie,
 płóciennie i grenadynowe w najnowszych odcieniach. —
 Bluzki jedwabne, wełniane i do prania. — Wielki wybór
 szlafroków i matinek; halki w wszelakich gatunkach. ::::

□ CENY NAJNIŻSZE, KONKURENCYJNE. □

7. Chlor	43
8. kwasu azotawego niema	
9. kwas azotowy	11'3
10. „ siarkowy	36'8
11. Siarkowodoru niema	
12. kwas krzemowy	10'3
13. kwasu węglowego niema.	

Nadmanganianu potasowego do utlenienia ciał orga-
 nicznych na litr wody: 3'5 mgr.

Twardość (stopnie niemieckie) z alkaliczności 20,44,
 całkowita z rozbioru 23.13. Orzeczenie: zwykła, dobra
 woda do picia, na skutek zaś badania Dra Łazar-
 skiego, dodać należy: „silnie promieniotwórcza“, wy-
 kazuje bowiem 72 jednostek emanacyjnych.

Nie zamknięta jeszcze do dziś księga badań nad
 działaniem radu, nie utarte jeszcze dzisiaj drogi, któ-
 remi medycyna ma kroczyć na tem polu, nie sprecy-
 zjonowane jeszcze wskazania do stosowania tego
 czynnika, do którego wykrycia i wyosobnienia przy-
 czyniło się polskie imię, mimo to jednak tak wszech-
 stronne już zastosowanie w różnych cierpieniach, a po-
 dobno nawet skuteczne znajdują rad i jego sole, że
 nasze zdrojowiska nie powinny spuszczać z oka sprawy
 promieniotwórczości wód swoich, owszem jak najspie-
 szniej przeprowadzić szczegółowe badania wszystkich

swych źródeł i nie dać się ubiedz zagranicy, która
 skwapliwie zajęła się swemi wodami, spieniężając już
 dziś wartość ich promieniotwórczą.

Wystawa zdrojowisk, uzdrowisk i zakładów leczniczych polskich,

urządzona przez Polskie Tow. Balneologiczne podczas
 XI. Zjazdu Lekarzy i Przyrodników w Krakowie.

Jak było do przewidzenia, nawet gmach Akademii
 handlowej okazał się za szczupły, na co zwracał
 uwagę Komitet w poprzednich komunikatach i ostrze-
 gał chcących brać udział w wystawie, aby się wcze-
 śniej zgłaszali. — Zdrojowiskom zarezerwował Komitet
 w pierwszym rzędzie najlepsze miejsca i przeznaczył
 dla nich całe I piętro. — Na II piętrze, rozmieszczono
 przemysł a zwłaszcza, te jego gałęzie, które mają
 pewną łączność ze zdrojownictwem. — Komitet uwzględ-
 nił przede wszystkim przemysł krajowy, niektórym
 tylko krajowym firmom dozwolił wystawić tylko
 takie przedmioty nie wyrabiane w kraju, (z absolutnem

J. WENTZL

w Krakowie, Rynek gł. 19.

Telefon 14. :: Telegram: Wentzl Kraków.

**GŁÓWNY SKŁAD
 WÓD MINERALNYCH
 NATURALNYCH
 i ich przetworów**

polecony w 1871 r. przez Komisję bal-
 neologiczną, odznaczony w 1900 r. wiel-
 kim medalem złotym przez IX. Zjazd Le-
 karzy i Przyrodników w Krakowie. :: ::

Józef Massar

w Krakowie

ul. Floryańska 1. 15

poleca na obecny sezon nowości dla Pań na suknie:

w wełnie, jedwabiu, batystach, zefirach i t. p.

jakoteż

Wybór nowości w konfekcyi dziecięcej.

:: Towary doborowe. — Ceny umiarkowane. ::

ZDZISŁAW ZDANOWICZ

W KRAKOWIE, ULICA SŁAWKOWSKA L. 3, HOTEL SASKI

poleca:

Kapelusze, Cylindry P. & C. Habiga, Scotta i inne, Bieliznę męską, Krawaty, Rękawiczki, Płaszcze, Peleryny gumowe nieprzemakalne, Kufry, Torby, Paski, Plaidy, Necesery.

Nazwa każdego źródła oznaczona na kapslach i etykietach.

Powszechnie słynne Wody Mineralne ZE ŹRÓDEŁ

VICHY

Własność Rządu Francuskiego
Polecane przez pierwszą powagę lekarską.

CÉLESTINS: W chorobach nerek, pęcherza i kanału moczowego, podagry i choroby cukrowej.

GRANDE-GRILLE: W chorobach wątroby, przy dolegliwościach kiszek i kamieniu żółciowym.

HOPITAL: Przy wszelkich dolegliwościach wskutek złego trawienia.

Do nabycia we wszystkich składach Wód mineralnych i Aptekach.

wykluczeniem jednak towarów pruskich), których zupełnie nasz przemysł nie produkuje, a są to przedmioty głównie z dziedziny przemysłu lekarskiego.

Obecnie wrze gorączkowa praca około ostatecznego udekorowania i urządzenia wystawy. — Dekoracyi podjęła się znana firma Iglickiego i to jest rękojmą, że będzie estetyczną i efektowną

Zakopane zajęło 2 sale na I piętrze i te sale będą stylowo udekorowane, co zawdzięczyć należy głównie WP. Drowej Dłuskiej, która przyjechała z Zakopanego i sama kierowała robotami. — Między innymi sprowadzono wielką ilość kosodrzewiny, służącej jako tło dekoracyi.

Niektóre zdrojowiska i zakłady lecznicze, wystąpiły bardzo okazale. Zarząd zdrojowy i dr Skórczewski z Krynicy zajęli całą salę. — Hr. Potocki z Rymonowa, dr Tarnawski z Kosowa i dr Piotrowski z Żegiestowa znaczną przestrzeń. — Uzdrowiska i zakłady lecznicze Śląska austr. i Muzeum beskidzkie

z Jasienicy przedstawiają się bardzo zajmująco. — Będą tam przekroje geologiczne i mapy plastyczne, będzie to zachęta, aby i nasze zdrojowiska o takie mapy i zdjęcia plastyczne koniecznie się postarały. — Koszt to stosunkowo niewielki a korzyść znaczna.

Komitet, nie szczędząc trudów i pracy, ma nadzieję, że ocena tej pracy, tak ze strony zwiedzających, jak i wystawców, będzie przychylna, co stanowi najlepszą dla Komitetu nagrodę.

Wszyscy uczestnicy Zjazdu otrzymają wolne karty wstępu na wystawę, które uprawniają również do otrzymania „Przewodnika po Galicyi“, zawierającego opis zdrojowisk, uzdrowisk i zakładów leczniczych krajowych.

Szczegóły bliższe o wystawie zawiera osobny katalog.
Komitet wystawy Pol. Tow. Balneol.

Pisma z wagonów zabierać nie wolno!

TELEEON Nr. 1338.

CZEK P. K. O. 77.101.

SZCZEPAN ŁOJEK
PAROWA FABRYKA MEBLI
i ZAKŁAD TAPICERSKO-DEKORACYJNY

Kraków, ulica Szpitalna L. 34

(vis-à-vis teatru miejskiego)

poleca wielki wybór art. wykończonych mebli stylowych. Kompletne urządzenia Will, Pensjonatów, Hotelu i t. p. Sofy — Dywany — Portyery — Kapy — Firanki — Materye meblowe — Łóżka blaszane — Meble gięte.

ŽIVNOSTENSKA BANKA

BANK PRZEMYSŁOWY

DLA CZECH I MORAWII

FILIA W KRAKOWIE, RYNEK 17

„SALA HETMAŃSKA“

Adres dla telegramów: Živnostenska Kraków. — Zakład centralny w Pradze. Kapitał akcyjny 60,000.000 K. Fundusze rezerwowe 16,000.000 K. Filie: Wiedeń, Lwów, Berne, Morawska Ostrawa, Iglawa (w Morawach), Pardubice, Czeskie Budziejowice, Tabor, Pilzno, Liberec (Reichenberg), Klatów, Königgrätz, Pisek, Prościejów, Tryest.

Eskont weksli. Inkaso w kraju i zagranicą, wykonywanie zleceń giełdowych, przyjmowanie wypłat na obce miejsca kąpielowe, akredytywy, przechowywanie papierów wartościowych, kantor wymiany, zakupno i sprzedaż papierów wartościowych, dewiz, walut, monet, zaliczki na papiery wartościowe.

Przyjmowanie wkładek na rachunek bieżący i na książeczki wkładowe 4⁰/o.

W. OLSZOWSKI
KRAKÓW
Mały Rynek
(Róg ulicy Szpitalnej.)

J. Sichel, dzierżawca.

SWOSZOWICE SILNIE RADIOCZYNNE KĄPIELESIARCZANE I MUŁOWE

KAPLICA — POCZTA
:: MIESZKANIA LETNIE

Omnibus kursuje od dnia 28 maja do wszystkich pociągów, a od dnia 4 czerwca do i z Rynku krakowskiego (koło kościoła św. Wojciecha).

RESTAURACYJA NA MIEJSCU
STACYA KOLEJOWA ::

== Rozkład jazdy w omnibusie. ==

Pociągi kursują z Krakowa: 4²⁰, 9⁰⁵, 1¹⁵, 8⁰⁰, 12⁰⁷ i od 15 czerwca 10³⁰, 3⁴⁵.
Ze Swoszowic: 5²¹, 7²¹, 10⁰⁸, 4⁰⁸, 8⁴², 10³⁸, i od 15 czerwca 1³⁵.

Pożywne, zdrowe, polecane przez pp. lekarzy są piwa następujące:

Tenczyński Porter ♦ Kulmbachskie „św. Piotra” ♦ Kulmbachskie „Rubin” Pilzneńskie „Cesarskie Zdrój”.

GLÓWNY SKŁAD I SPRZEDAŻ POWYŻSZYCH PIW
ANTONI TYLKO, KRAKÓW
UL. MOSTOWA L. 12. ♦ TELEFON NR. 560.

Zamówienia w Krakowie, na prowincję i do zdrojowisk uskutecznią się natychmiast.

Najlepiej stosunkowo jeszcze bawią się w pensjonacie „Janina” zapełnionym, jeżeli nie po brzegi, to stanowczo aż po strych. Licznie zgromadzona publiczność z Wołynia i Podola rosyjskiego z uznaniem wielkiem wyraża się tak o urządzeniu, jakoteż i prowadzeniu tego pensjonatu.

N. R.

Wiadomości bieżące.

Na liczne zapytania zawiadamia Redakcja, iż wszystkie należności pieniężne, dotyczące Wystawy Balneologicznej, przysyłać należy na ręce skarbnika Komitetu wystawy, Dra Jana Frąckiewicz, Kraków, Jabłonowskich 2, II p.

Wycieczka naukowa Bratniej Pomocy Medyków Uniw. Jagiell. odbyła się w dniu 29 czerwca 1911 r. do Zakładu kąpielowego w Swoszowicach, pod kierownictwem redaktora Dra Frąckiewicz i Dra Zanietowskiego. — Ten ostatni powitał drużynę, złożoną

z dwudziestu kilku słuchaczy i słuchaczek, jako gospodarz Zakładu, oraz jako sekretarz Pol. Tow. Balneologicznego, które z radością wita każdy krok młodzieży, zdążający do bliższego poznania skarbów rodzinnego zdrojownictwa. — Dłuższą przemowę tegoż, wygłoszoną w sali zdrojowej, podajemy *in extenso* w tekście; również dołączamy do tekstu zdjęcia fotograficzne z wycieczki. — Po zwiedzeniu Zakładu i jego urządzeń, podejmował Dr Zanietowski na werandzie Sali restauracyjnej uczestników wycieczki śniadaniem, podczas którego toastowali Dr Zanietowski, Dr Frąckiewicz, a w imieniu medyków kol. Dobrowolski i jedna z koleżanek. — Wśród wesołej a szczerzej pogadanki przeciągnęła się ta siesta aż do chwili odjazdu pociągu, pozostawiając w pamięci uczestników jak najmielsze wrażenie.

Do Rabki do dnia 4 lipca 1911 przybyło rodzin 500, osób 1657.

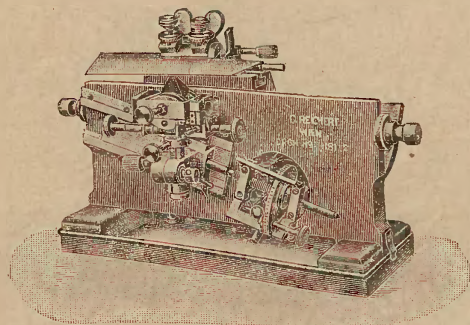
Do Rymanowa do dnia 5 lipca 1911 przybyło drużyn 5740, osób 1131.

Do Truskawca przybyło do dnia 19 lipca osób 2146.

Do letnisk i miejsc kąpielowych

wysyła książki odwrotną pocztą w osobnych umyślnie na to sporządzonych skrzynkach znana, w najnowsze dzieła tak naukowe jak i beletrystyczne bogato zaopatrzona wypożyczalnia p. f.:

J. GUMPOWICZ W KRAKOWIE,
stałe i niezmiennie przy placu WW. Świętych L. 8.

MAGAZYN MEDYCZNY
DRA BOLESŁAWA DROBNERA

W KRAKOWIE PRZY PLACU SZCZEPAŃSKIM 2. TEL. 2059.

POLECA:

MIKROSKOPY, MIKROTOMY, APARATY POLARYZACYJNE
FABRYKI C. REICHERT W WIEDNIU.

Inne zdrojowiska, mimo próśb oficjalnych i prywatnych, nie nadsyłają list swoich gości. — Dziwna i niczem nie dająca się wytłumaczyć opieszałość innych zarządów zdrojowisk, im samym tylko szkodzić może. — Obce zdrojowiska zasypują nas listami gości, komunikatami i prospektami, a nasze mimo próśb milczą. — (Od Redakcyi.)

Odpowiedzi od Redakcyi.

Dr. J. Regiewicz z Rymanowa: Nr 6 „Przeglądu“ w druku. — Artykuł spóźniony umieścimy w następnym numerze, — nie możemy bowiem na ostatnią chwilę wszystkiego odkładać. — Co do udziału Rymanowa w wystawie zwróciliśmy się do JWP. Hr. Jana Potockiego wprost, jako byłego naszego Prezesa, obecnie Członka honorowego Pol. Tow. Baln. Fotografie prosimy wysłać odwrotną pocztą.

TREŚĆ: Dedykacja. — Pamiętajmy o polskich zdrojowiskach i uzdrowiskach. — Półwiekowa praca na polu balneologii „Przeglądu lekarskiego“ i jego stosunek do Pol. Tow. Balneologicznego. — Kilka słów o historii i wartości leczniczej źródeł Szwochowskich oraz ich radioaktywności. — Kilka słów w sprawie promieniotwórczości wód w Truskawcu. — Korespondencje. — Wiadomości bieżące. — Zjazd Związków Turystycznych w Krakowie. — Rozkład pociągów, ważny do 1/V 1911.

Redaktor odpowiedzialny:

Dr. Jan Frączkiewicz.

ZAKŁAD NAUKOWO-WYCHOWAWCZY I PENSYONAT

dla młodzieży męskich szkół średnich w Krakowie, ul. Pędzichów-boczna 5. ☎: Telefon Nr. 445.

Franciszek SEMBRAT

Właściciel i kierownik zakładu.

W JAWORZU (Śląsk austriacki).

Uzdrowisko i zakład wodoleczniczy.

Ordynuje jak dawniej **Dr. Zygmunt CZOP.**
kierownik zakładu:

Nałęczów ZAKŁAD zdrojowo-kąpielowy

∴ Źródła szczawiej żelazistej radioaktywnej ∴.

Położony w gub. Lubelskiej, 5 godzin od Warszawy, godzina od Lublina, 5 wiorst od stacji kolei Nadw. Nałęczów. Leży na wysokości 210 metrów nad powierzchnią morza, położenie pagórkowate, obfitość lasu. Zakład skanalizowany, oświetlony elektrycznością. Kąpiele: żelaziste, borowinowe, hydroterapia, kąpiele gazowe, słone, igliwiowe, kąpiele słoneczne i powietrzne, leżalnia na powietrzu. Kuchnia dyetetyczna. Najnowsze urządzenia elektryczne: kąpiele świetlne, czterokomorowe, d'Arsonwalizacja, Roentgenizacja, masaż vibracyjny. Sezon letni od 1-go czerwca. W lecie 5 lekarzy ordynujących.

Przy ul. Floryańskiej
(róg św. Tomasza).

RESTAURACYA

po gruntownym odnowieniu otwartą została

w Hotelu „pod Różą“

przy ulicy Floryańskiej (róg św. Tomasza)

- pod kierownictwem rutynowanego fachowca -

Władysława Bogackiego.

Przy ul. Floryańskiej
(róg św. Tomasza).

Hygieniczna lecznica dra Tarnawskiego w Kosowie

w Galicyi, za Kołomyją, kolej Zabłotów

otwarta od 1 maja do końca października.

Komunikacja automobilowa pomiędzy Kołomyją a Kosowem
2 razy dziennie.

Dr. St. Benedykt Kwiatkowski

ordynuje do 1 października w Marienbadzie, „Haus Hamburg“, (od 1 października do 1 maja w Meranie, „Haus Venosta“).

Szczawnica.

Dr. Xawery Gorski

ordynuje jak w latach poprzednich.

Szczawnica.

Dr. J. Kołaczkowski

prowadzi renomowany Pensjonat hydropatyczny i ordynuje jak dawniej. Trzy wille słoneczne z werandami. Park z laskiem świerkowym na 20 morgów ze ścieżkami terenowymi i kąpielami słonecznymi — wyłącznie dla Pensjonarzy. Kuchnia wykwinna. Ceny przystępne. Prospekta gratis franco.

Dr. Aleksander Kulczycki

ordynuje od czerwca w Iwoniczu.

Zakład wodoleczniczy i Sanatorium

specjalisty chorób nerwowych

Dra Kupczyka

Kraków, ul. Szujskiego 11 — otwarty przez cały rok.

Dr. Stefan Filipkiewicz

ordynuje jako lekarz zakładowy, w Cieplicach
Trenczyńskich.

Dr. Michał Śliwiński

ordynuje w Karlsbadzie, Mühlbrunnstrasse,
dom „König von Preussen“.

Dr. M. Wolfheim

ordynuje w Bad Nauheim, Reinhardstrasse 1. Tel. 47.

Dr. Stanisław Kącki

Zakład wodoleczniczy. Źródła Wiśla. Wieś Wiśla.
(Śląsk austr.)

KRAJOWY ZWIĄZEK TURYSTYCZNY

☐☐ LANDES-VERBAND FÜR FREMDEN-VERKEHR ☐☐

KRAKÓW, UL. SZPITALNA 34 ♦ TEL. Nr. 1385

Udziela wszelkich wyjaśnień, dotyczących podróży lądowych i morskich tak w kraju jak zagranicą, zdrojowisk i uzdrowisk. Biuro informacyjne co do letnich pomieszczeń, sportów, wycieczek i t. p. — Telefon międzymiastowy 0000000000000000 dla użytku obcych. 0000000000000000

Zjazd Związków Turystycznych w Krakowie.

Austria jest jednym z niewielu państw, które przy użyciu znacznych stosunkowo środków i przy pomocy czynników rządowych, zajmują się w sposób oficjalny rozwojem ruchu turystycznego. Agendy te należą do ministerstwa robót publicznych, w łonie którego istnieje osobny wydział dla spraw podróżniczych, oraz do ministerstwa kolejowego, interesowanego przed innemi w podniesieniu frekwencji pasażerów. Władze te odgrywają kierującą rolę w rozbudowanym dość silnie ruchu za podniesieniem turystyki w krajach austriackich, w szczególności pośredniczą w rozdziale subwencji państwowych dla autonomicznych związków turystycznych, spełniających swe zadania jako organa samopomocy społecznej. Związków takich istnieje w Austrii kilkanaście, a utrzymują się częścią z wkładek członków, częścią z subwencji czynników autonomicznych i rządowych. Krajowy Związek turystyczny, mający swą siedzibę w Krakowie, należy wprawdzie do organizacji młodszych, posiada jednak dzięki swej ruchliwości i zapobiegliwości, dobre imię w reszcie Austrii. Z całą gotowością przyjęto też w łonie związków turystycznych zaproszenie naszej organizacji, aby tegoroczną Konferencję centralną odbyć po raz pierwszy w Krakowie. Wspólne obrady Związków stanowią bowiem główny węzeł, łączący samodzielne zresztą organizacje w jedną całość. Z łona tego kongresu turystycznego wychodzi też wydział prezydalny, dla załatwiania wszystkich spraw, wspólnych Związkom.

Odbycie w Krakowie międzyministerialnej ankiety o popieraniu ruchu obcych łącznie z Centralną konferencją Związków turystycznych, posiada wybitne znaczenie. W pierwszym rzędzie ułatwi znakomicie propagandę naszego kraju wśród ludności reszty państwa. Kilkudziesięciu wybitnych działaczy z szeregów organizacji turystycznych miało sposobność poznać nagromadzone u nas cenne skarby sztuki, zwiedzić najciekawsze zabytki architektury, zbiory muzealne i kościoły, oraz oglądnąć piękności i osobliwości naszej przyrody. A jestto reklama bardzo skuteczna i pewna, gdyż węzły osobiste, nawiązane z reprezen-

tantami związków będą znacznem ułatwieniem dla zabiegów naszych organizatorów ruchu obcych.

Ponadto mieliśmy sposobność roztoczyć piękności kraju przed oczyma całego szeregu reprezentantów władz centralnych, jak ministerstwa robót publicznych i kolei żelaznych, dyrekcyi kolejowych, towarzystw żeglugi, rządów krajowych i t. d. Odniesione z Krakowa sympatyczne wrażenie, pozwala nam mieć nadzieję, że niejeden dotychczas niespełniony postulat, zwłaszcza z zakresu połączeń kolejowych, urządzeń pocztowych i t. d., natrafi w przyszłości na życzliwsze stanowisko powołanych do rozstrzygnięcia czynników.

Sprawozdania z oficjalnej części programu i obrad konferencji posłużyć mają za dyrektywę rządowi, oraz związkom przy pracy nad rozwojem turystyki. Zajmują one w pierwszym rzędzie koła fachowe, a stanowią bardzo cenne wskazówki dla przyszłej polityki i Związku krajowego.

Na obszerniejszą wzmiankę zasługuje natomiast program zwiedzań i wycieczek, zorganizowany dla gości przez specjalny komitet z łona wydziału Związku. W pracach tych wzięli udział wiceprezesi Dr Schneider i r. Judkiewicz, prof. Ponikło, nadinsp. Starzewski, sekretarz wydziału Dr Beres, oraz uproszeni przez prezydium do oprowadzania pp. nadradcy Dr Lepszy i Dr Muczkowski, oraz adj. Muzeum narodowego Dr Szydłowski. Zwiedzanie rozpoczęto we czwartek rano obejrzeniem kościoła Franciszkanów, oraz Dominikanów, poczem wygłosił Dr Lepszy w auli uniwersytetu odczyt p. t. : „Kraków z lotu ptaka“. W dalszym ciągu zwiedzono kościół Maryacki, oraz Muzeum narodowe, poczem udano się do Muzeum Czartoryskich, którego zbiory wzbudziły zachwyt wśród obcych. Z pod Barbakanu i pomnika grunwaldzkiego przewieziono gości na Wawel, który zwiedzono bardzo szczegółowo.

Po spożyciu obiadu w restauracji Hotelu Saskiego, wsiedli uczestnicy wycieczki do powozów, które zawiozły ich przez Zwierzyniec do klasztoru na Bielanach, poczem udano się na Wolę Justowską. Po spożyciu podwieczorku nastąpił powrót przez Błonia. Piękna aleja zrobiła nadzwyczaj dodatnie wrażenie na obcych, podobnież podobał się park Dra Jordana, dokąd się część gości udała.

Wieczерzę spożyli goście razem z gronem miejscowych członków w sali restauracyjnej Drobnera, skąd jeszcze udano się do kawiarni Bisanza, oraz do jamy Michalikowej, której oryginalne urządzenie wzbudziło prawdziwe zainteresowanie wśród obcych.

W piątek rano rozpoczęła się w sali obrad Izby handlowej i przemysłowej ankieta międzyministerialna dla spraw ruchu turystycznego. Po referatach radcy sekcyjnego z min. kolei żel. Dra Henocha, radcy Dworu bar. Wechbeckera, radcy min. Schindlera i ożywionych debatach nad sposobami propagandy i reklamy turystycznej, udali się uczestnicy na kolej, gdzie po spożyciu obiadu w I. klasie, wsiedli do pociągu wielickiego. Kopalnia wielicka, jasno oświetlona i zwiedzona przy dźwiękach kapeli, wywołała powszechny zachwyt wśród zgromadzonych. Jednomyslnem było zdanie, że możnaby ściągać do nas dziesiątki tysięcy obcych, którzyby przy tej sposobności zwiedzili także Kraków, ewentualnie i Zakopane, Pieniny, Beskid itd., przynosząc znaczne zyski interesantom naszego kraju. Musiałoby jednak ministerstwo skarbu zmienić dotychczasowe swoje stanowisko, a zarząd kolei musiałby w sposób bardziej życzliwy odnosić się do ruchu wycieczkowego.

Wieczorem podejmowało miasto uczestników konferencji przyjęciem w salach Starego Teatru. Piękny gmach miejski zapełnił się o godzinie 9-tej tłumem zaproszonych, którzy zwiedzili cały lokal, poczem zasiedli do zastawionych uroczyscie stołów. Wiceprezydent miasta radca Dworu Sare powitał gości w murach Krakowa i pił na pomyślność organizacji turystycznych w ręce reprezentantów ministerstwa robót publicznych, oraz kolei żelaznych. W pięknej przemowie odpowiedział radca min. Schindler, poczem przemówił wiceprezes dolno-austriackiego Związku radca kom. Maass. Szereg oficjalnych toastów zamknął prof. Ponikło, który w pięknie pomyślanej mowie wzniósł staropolskie „kochajmy się“. Po polsku przemówił wkońcu sekretarz Izby handlowej praskiej Dr. Hlavacek, znany przyjaciel Polaków.

Uczestnicy centralnej konferencji zebrali się w sali Izby handlowej w sobotę rano, gdzie przywitał ich poseł Federowicz, jako prezes Związku oraz wiceprezes Izby. Bardzo ożywione obrady przeciągnęły się do godz. 2 po południu. Debata objęto cały szereg pytań, wiążących się kwestyami ruchu obcych, w szczególności sprawę organizacji biur dla propagandy turystycznej zagranicą państwa, broszur reklamowych dla wagonów kolejowych, dopuszczenia Związków do udziału w Radzie kolejowej itd. Sprzeciwiono się dalej zaliczeniu fotografii krajobrazowej do rzędu przemysłów rękodzielniczych oraz oświadczone się przeciw opodatkowaniu samochodów. Na uwagę zasługuje dalej wniosek, domagający się jednolitego uregulowania ruchu wozowego, w szczególności ujednostajnienia przepisów o kierunku jazdy, które wykazują w obrębie Austrii znaczne różnice.

Ze spraw bardziej obchodzących Galicyę wspomnieć należy o debacie nad propagandą ruchu tury-

stycznego w Rosyi oraz nad ułatwieniem podróży do tego państwa.

Najbardziej skuteczną reklamą dla pierwszorzędnej naszej atrakcyi, mianowicie dla Tatr, stała się jednak wycieczka, urządzona do Zakopanego dla uczestników konferencyi. Specyalny pociąg, składający się z wozu widokowego i dwóch wozów salonowych powiódł gości do uroczego kątku naszych gór. W zastępstwie Dra Chramca powitał gości Dr. Gaik i zaprosił ich do zakładu Tow. akc. Dra Chramca, który z prawdziwie polską gościnnością przyjął wszystkich uczestników wycieczki.

Dzień niedzielny poświęcono zwiedzeniu Zakopanego oraz wycieczce do doliny Kościeliskiej, której urządzeniem zajęło się Towarzystwo Tatrzańskie, reprezentowane przez prof. Ponikłę oraz Dra p. Maryana Zaruskiego. W ośmiu powozach przewieziono gości aż do Skały Pisanej, skąd odbyła się jeszcze krótka piesza przechadzka, w ciągu której uczestnicy objazdu mieli sposobność poznać pierwszorzędne piękności tej części Tatr. Równocześnie wyjechała pewna część przybyłych do Zakopanego gości samochodem wicepr. Judkiewicza do Morskiego Oka. Wrażenia z obu wycieczek odniesiono jak najlepsze. Bardzo wielu z przybyłych przyrzekło powrócić na dłuższy pobyt do Zakopanego, przekonawszy się, że nasze Tatry pod względem malowniczości i piękności nie ustępują w niczem najsławniejszym okolicom górskim zagranicy.

Oficjalny program wycieczki zakończył się zwiedzeniem sanatorium Dra Dłuskiego, którego urządzenia znalazły niekłamane uznanie zwłaszcza u gości z Tyrolu, obeznanych z najnowszymi budowlami tego typu zagranicą kraju. Niezwykle korzystne położenie, wspaniała architektura i przynoszące chlubę naszym artystom wyposażenie wewnętrzne sanatorium, wywarły wielkie wrażenie na obcych. Orowadzanie odbywało się pod przewodnictwem Drowej Dłuskiej. W czasie obiadu, podanego w wielkiej sali Sanatorium, wygłosił poseł do Rady państwa i prezes tyrolskiego Związku turystycznego Dr. Kofler w niezwykle ciepłym tonie utrzymany toast, zakończony tradycyjalnym „kochajmy się“. Przemawiali jeszcze wiceprezes Dr. Schneider, sekr. Dr. Havlicek oraz prof. Kamarasek z Berna.

Ze sanatorium udali się uczestnicy powozami wprost na dworzec, gdzie wagony specyalne wstawiono do pociągu pospiesznego, przybywającego do Krakowa o godz. 8-mej wieczorem.

O godz. 10-ej w nocy opuścili goście Kraków, wnosząc najlepsze wspomnienia z pobytu w naszym mieście i jego pięknej okolicy, jakby stworzonej na centrum wielkiego międzynarodowego ruchu turystycznego.

Krajowy Związek turystyczny może z zadowoleniem stwierdzić, że urozmaicony bogaty program konferencyi odbytej w Krakowie, stanowić będzie doskonałą reklamę dla naszego kraju w całym państwie austriackiem.

BIURO MIASTOWE

C. K. AUSTRYACKICH KOLEI PAŃSTWOWYCH

SZPITALNA 34. W KRAKOWIE TELEFON 1385.

PRZY KRAJOWYM ZWIĄZKU TURYSTYCZNYM

□ □ □

Wydaje bilety jazdy w ruchu lokalnym, związkowym i zagranicznym na podstawie odpowiednich taryf, w tym samym rozmiarze jak stacya Kraków c. k. kolei północnej (z wyjątkiem biletów wojskowych) tak w dzień odjazdu, jak dzień lub dwa dni przed odjazdem. Udziela bezpłatnie wszelkich ustnych i pisemnych wyjaśnień co do ruchu osobowego połączeń pociągów, cen itp. ponadto wydaje bilety zestawialne (okrężne).

NOWOŚĆ: Bilety zestawialne w jednym kierunku, wielkie udogodnienie dla wyjeżdżających do miejsc kąpielowych.

STADT-BUREAU

der k. k. ÖSTERREICHISCHEN STAATSBAHNEN

SPITALNA-GASSE 34. KRAKAU TELEPHON Nr. 1385.

BEIM LANDESVERBANDE FÜR FREMDEN- UND REISEVERKEHR

□ □ □

besorgt die Ausgabe von Fahrlegitimationen im lokal-, Verband- und Auslandsverkehr auf Grund bestehender Tarifen in demselben Ausmasse wird die Station Krakau der k. k. Nordbahn (mit Ausnahme von Militärfahrlegitimationen).
Erteilt unentgeltlich mündlich und schriftlich Auskünfte betreffend den Personenverkehr, Zugverbindungen, Fahrpreisen etc. ausserdem vorabfolgt zusammenstellbare Fahrscheinhefte (Rundreise billets).

NEU: Zusammenstellbare Fahrscheinhefte in einer Richtung — sehr vorteilhaft bei Fahrten nach Badeorten.

PODWOŁOCZYSKA—LWÓW—KRAKÓW.

Kraków—Lwów—Podwołocyska od 1 maja 1911.

		osob. 1. 2. 3.	osob. 1. 2. 3.	posp. 1. 2. 3.	osob. 1. 2. 3.	osob. 1. 2. 3.	osob. 1. 2. 3.	posp. 1. 2. 3.	osob. 1. 2. 3.	posp. 1. 2. 3.	osob. 1. 2. 3.	posp. 1. 2. 3.
Kijów	odj.	915		940		100						
Odessa	odj.	950		850		1010						
Wołoczyska	odj.	215		1000		456						
Podwołoczyska	przyj.	230		1016		511						
Podwołoczyska	odj.	153	616	1018	1150	516						
Lwów	przyj.	720	1155	210	540	1030						
Bukareszt	odj.											
Lwów	odj.	845	730	245	605	1110	1010	835				
Kraków	przyj.	623	457	924	332	845	845	632	124	220	1236	805

* Od 1 czerwca do 15 września.

		osob. 1. 2. 3.	posp. 1. 2. 3.	posp. 1. 2. 3.	osob. 1. 2. 3.	posp. 1. 2. 3.	osob. 1. 2. 3.	posp. 1. 2. 3.	osob. 1. 2. 3.	posp. 1. 2. 3.	osob. 1. 2. 3.	posp. 1. 2. 3.
Kraków	odj.	1230	314	645	750	820	1100	250	841	900	1035	
Lwów	przyj.	1015	900	130	548	200	950	825	222	550	730	
Lwów	odj.	1040	915	218	846	218	1113	846	250	615		
Bukareszt	przyj.		655					750				
Podwołoczyska	przyj.	420		620	227	620	510	227		1117		
Podwołoczyska	odj.			635	247	635		247		1140		
Wołoczyska	przyj.			643	259	643		259		1150		
Odessa	przyj.			925	732	925		732		805		
Kijów	przyj.			848	759	848		759		520		

* Od 1 czerwca do 15 września.

Wiedeń—Kraków od 1 maja 1911.

KRAKÓW—WIEDEŃ od 1 maja 1911.

		osob. 1. 2. 3.	posp. 1. 2.	osob. 1. 2. 3.	posp. 1. 2.	posp. 1. 2. 3.	osob. 1. 2. 3.	posp. 1. 2. 3.	posp. 1. 2.	posp. 1. 2.
Wiedeń	odj.	1040	740	804	1205	335	630	745	910	955
Przerów	przyj.				325				102	
Przerów	odj.				1.2.3. 335				1.2.3. 120	425*
Kraków	przyj.	1159	245	952	811	1147	940	309	542	610

* Od 1 czerwca do 15 września.

		posp. 1. 2. 3.	osob. 1. 2. 3.	posp. 1. 2. 3.	osob. 1. 2. 3.	posp. 1. 2.	osob. 1. 2. 3.	posp. 1. 2. 3.	osob. 1. 2. 3.	posp. 1. 2. 3.	osob. 1. 2. 3.	posp. 1. 2. 3.
Kraków	odj.	354	538	652	923*	230	157	645	955	1030	1245	813+
Przerów	przyj.			1157				308				1207
Przerów	odj.			1. 2. 1214				1. 2. 309				
Wiedeń	przyj.	1242	738	320		955	502	648	620	709	810	

* Tylko do Brzeclawia (Lundenburg).

† Od 1 czerwca do 15 września.

Kraków—Granica—Warszawa.

Warszawa—Granica—Kraków.

		posp.	osob.	osob.	posp.
Kraków	odjazd	955	923	645	354
Trzebinia	odjazd	1122	1112	815	546
Szczakowa	odjazd	1149	1150	923	620
Granica	przyjazd	1155	1157	930	626
Granica	odjazd	152	207	1137	832
Częstochowa	przyjazd	332	427	209	1009
Koluszki	przyjazd	553	744	615	1226
Łódź	przyjazd	757	908	757	229
Koluszki	odjazd	554	758	627	1227
Warszawa	przyjazd	744	1017	931	217

Czas środkowo-europejski do Granicy.
Czas petersburski od Granicy.

Kraków—Praga—Karlsbad.

Karlsbad—Praga—Kraków.

		354	813*	955	157
Kraków	odjazd	354	813*	955	157
Przerów	przyjazd	853	1207	308	1040
Przerów	odjazd	904	1215	519	1100
Praga	przyjazd	248	525	1130	540
Praga	odjazd	330	604	1145	604
Karlsbad		750	940	341	940

* Od 1 czerwca do 15 września.

		708	708	134	532
Karlsbad	odjazd	708	708	134	532
Praga	przyjazd	1046	1114	520	931
Praga	odjazd	1110*	1125	533	1125
Przerów	przyjazd	417	630	1046	441
Przerów	odjazd	425	653	1058	453
Kraków	przyjazd	813	1147	300	1159

* Od 1 czerwca do 15 września.

MIĘDZYNARODOWE TRANSPORTY □ DOM SPEDYCYJNO-KOMISOWY

ROK
ZAŁOŻENIA
1869**GOLDLUST I SPÓŁKA**ROK
ZAŁOŻENIA
1869

KRAKÓW, ULICA LUBICZ L. 7 :: TELEFONU NR. 58

PRZEDSIĘBIORSTWO SKŁADÓW TOWAROWYCH

PRZEWOZU MEBLI WOZAMI PATENTOWANYMI.

FILIE: SZCZAKOWA-GRANICA. — NADBIEŻE, PRZYSTAŃ NAD WISŁĄ.

ZJEDNOCZONE AUSTR. AKC. TOW. ZEGŁUGI PAROWEJ PRZEDTEM „AUSTRO-AMERICANA & FRATELLI COSULICH”

TELEGRAMY: GOLDLUST.

JENERALNA AJENCYA DLA GALICYI I BUKOWINY.

TELEGRAMY: GOLDLUST.

GALICYJSKIE TOWARZYSTWO DLA PRZEDSIĘBIORSTW ELEKTRYCZNYCH

SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ.

Generalne przedsiębiorstwo dla Galicyi austriackich zakładów Siemens-Schukertowskich. — Biuro krakowskie: ul. Bracka 1a.

Telefon Nr 1555.

WODOCIĄGI

dla miast, gmin, folwarków, zakładów kąpielowych, fabryk, ogrodów,

gmachów publicznych, domów prywatnych i t. d. — Poszukiwanie i uchwycenie źródeł. — Wiercenie studzien. — Ustawianie pomp. — Instalacje domowe z klozetami, łazienkami itd.

CENTRALNE OGRZEWANIE

wszelkich systemów i wentylacje.

Łaźnie mechaniczne, pralnie, suszarnie i t. d.

PROJEKTUJĄ I WYKONUJĄ:

Inż. Leonard Nitsch i Ska, Kraków, ul. Kolejowa L. 18 - Tel. 385

Lwów, ul. Fredry L. 6 - Tel. 1224.

Najlepsze referencje z dotychczas wykonanych robót. — Kosztorysy bezpłatnie.

Kawiarnia Franciszka Sauera

w Krakowie, ul. Szczepańska L. 1, I. piętro. Telefon 350.

Czytelnia zaopatrzona w najrozmaitsze pisma krajowe i zagraniczne. Salony damskie w stylu rokoka z osobnym wejściem. 3 bilardy. Sale do gier towarzyskich. Bufet zaopatrzony w najlepsze i prawdziwe trunki, usługa szybka i rzetelna.

ZAKŁAD OTWARTY DO GODZINY 3-ciej W NOCY.

WILLE „Zofia i „pod Matką Boską“**W TRUSKAWCU**

Położone w centrum zakładu, w najbliższym sąsiedztwie łazienek i restauracji. - Sale pierwszorzędne, urządzone z komfortem. - Pokoi 36, w cenie od 2 do 6 K. dziennie. W I. i III. sezonie o 30 proc. taniej. Otwarte od 15 maja.

Międzynarodowe Przedsiębiorstwo Handlowe

(szczególnie z Rosyą)

N. KATZNER DOM HANDLOWO-KOMISOWY

w Podwołoczyskach, Wołoczyskach, Brodach i Radziwiłowie.

Stałe taryfy przewozowe (stawki) do Rosyi i z Rosyi wraz z wszelkimi kosztami i fachowe ocenie. Wywóz wełny drzewnej, desek na skrzynki do jaj, brusków i tocydeł dla kosźniwiarek. Sprzedaż węgla kamiennego, koksu i antracytu. Herbata w oryg. paczkach z ces. rosyjską rządową banderolą.

PLASZOWSKA**PAROWA FABRYKA DACHÓWEK I CEGIEŁ**

STOWARZ. ZAREJESTROWANE Z PORĘKĄ OGRANICZONĄ

BIURO: KRAKÓW, UL. GERTRUDY 8.

POLECA: DACHÓWKĘ TŁOCONĄ I CIĄGNIONĄ, DRENY RÓŻNYCH KALIBRÓW, CEGŁY MASZYNOWE, OKŁADZINOWE I FASADOWE PO CENACH PRZYSTĘPNYCH. ZARZĄD.

LUBIEN

KOŁO LWOWA.

Najsilniejsze wody siarczane w Europie radioaktywne. Inhalatorium systemu Dra „Bullinga“ i zakład „Zandera“. Kąpiele w świetle elektr. całkowite i częściowe (kalory).

Sezon od 10 maja do końca września.

W Lubieniu leczą się ze znakomitym skutkiem: Wszelkie formy reumatyzmu, artretyzm, ischias, wszelkie newralgie i porażenia, zapalenia stawów szczególnie na tle gruźliczym, wszelkie choroby skórne. W tym sezonie rozpoczyna się leczenie inhalacjami wszelkich chorób: nosa, gardła, krtani i płuc. Mieszkania na sposób zagranicznych z pościelą, obsługą i światłem elektrycznym już od K 1:40 dziennie. Kąpiele po: K 1:40, 1:80 i 2:— K, dla biednych po 80 hal. Łazienki centralnie ogrzane, pokoje z piecami. Park i mieszkania elektrycznie oświetlone. Stacja kolejowa, urząd pocztowy i telegraficzny, telefon, apteka w miejscu.

Dwóch lekarzy: Lekarz zakładowy Dr. Ignacy Mazanek i wolnopracujący Dr. Roman Kłęsk.

Wszelkich objaśnień udziela odwrotną pocztą

Zarząd zdrojowy.

LAWN TENNIS

Rakiety, prasy i piłki

PIŁKI NOŻNE

Wrotki amerykańskie

Łyżwy na kółkach

HAMAKI OGRODOWE

Przybory kąpielowe

i do podróży

Przybory rybołówcze

REIM i S-KA

KRAKÓW

RYNEK 37, LINIA A-B

POLECAJĄ

PERFUMY

Mydła, pudry, Woda kolońska
z słynnych fabryk krajowych
franc. i angielskich

Aparaty do masowania
Środki do konserwowania

i upiększania cery
SCHAMPO-TAROOL

przeciw łupieżowi

TAROOL

przeciw wypadaniu włosów

WODA MINERALNA MATTONIEGO GIESSHÜBLER

NAJOBFICIEJ ALKALICZNA SZCZAWA

NAPÓJ ORZEŻWIAJACY STOŁOWY, SKUTECZNY BAR-
DZO NA KASZEL, W CHOROBACH GARDŁA, KATARACH
ŻOŁĄDKA I PĘCHERZA.

HENRYK MATTONI, KARLSBAD I WIEDEN.

Saxlehnera „Hunyadi-János“

woda gorzka.

Skarb natury światowej sławy.

Przeszło 1000 podziękowań wybitnych lekarzy.

Do nabycia we wszystkich aptekach

:- i składach wód mineralnych. :-

Fabryka przetworów leczniczych Eugeniusza Matuli

w Radomyślu Wielkim — poleca przetwory własne:

Pilulae medic. Matula (Pilul. natr. arsen. cmp.) tak składem
jak i sposobem wyrabiania maszynowo wedle najnowszych
wymagań techniki — dają rękojmię: zupełnej wessalności,
jak i niezawodnego skutku w cierpieniach, jak: niedokre-
wność, blednica, neurastenii z przepracowania, skaza skrof.,
osłabienie po połogach i rekonwalescencji i t. p.

Małe objętością, obdurowane cukrem, miłe w użyciu. Cena
za flakon o 100 pig. kor. 4. — Wydaje się jedynie na prze-
pis lekarza. — Dokładny skład podany na każdym pudełku.

FERROPHOSPHAT MATULI (Syr. ferr. mangan. hypophos-
phor. cmp.). Nieoceniony jako Tonicum, w przypadkach nie-
dokrewności, w cierpieniach narządu nerwowego, krzywicy,
neurastenii i t. p. Skład podany na każdej flaszce. — Cena
flaszki kor. 2.—

SAPOMENTHOL: Nacieranie o miłej woni, dokładnie we-
trzeć się dające, znakomite w bólach reumatycznych różnej
postaci — specjalnie w reumatyzmie mięśniowym, lumbago,
ischias, nerwobólach. — W działaniu szybki i pewny środek.
Cena słoika kor. 1'40.

Preparata powyższe są do nabycia we wszystkich aptekach.

LECZNICA ZWIĄZKOWA

KRAKÓW, UL. GARNCARSKA L. 11 ~ TELEFON Nr. 1070

Pierwszorządny zakład cały rok otwarty. Najlepsze urządzenia pod względem
hygieny, estetyki, wygody i komfortu. — Przy pokojach osobne łazienki. —
Sale operacyjne. — Dla porodów osobno urządzone pokoje. — Zakład medy-
komechaniczny i ortopedyczny. — Pokoje do mieszenia dla mężczyzn i dla
kobiet. Zakład Roentgena. — Laboratorium dla rozbiórów chemicznych, ba-
dania krwi. — Zakład konserwatywnego leczenia chorób kobiecych.

POKOJE OD 12 KORON DZIENNIE.

KRAKÓW, ULICA GRODZKA L. 13.

KRAKÓW, ULICA GRODZKA L. 13.

KRAKÓW, ULICA GRODZKA L. 13.

Nowości w wełnie, jedwabiu, bawełnie,
jakoteż konfekcyi damskiej, poleca

HENRYK SCHWARZ

KRAKÓW, UL. GRODZKA 13 • TELEFON 43

Bielizna stołowa,
Płótna, Perkale.

Zamówienia na konfekcyę damską
według modeli lub żurnali.

Chustki do nosa, chustki
i echarpes wełniane i an-
gielskie himalaya.

Pledy i couvre peds, dy-
wany i chodniki.

KRAKÓW, ULICA GRODZKA L. 13.

AUTO

KRAKÓW, PL. SZCZEPAŃSKI 2

Wyłączne zastępstwo na Galicyę Aust. Daimlera wszelkie przybory automobilowe. —
Pneumatyki, Benzyna, Oliwa, fabryczny skład angielskich przyborów sportowych. — Tennis,
Piłka nożna, Hockey Golf. Sport turystyczny letni i zimowy.

GALIC. AUTO GARAGE

SKA Z OGRAN. ODPOW.

Oficyalna Garage Galicyjskiego Klubu Automobilowego. Pierwszy a najlepszy fachowy warsztat
reperacyjny wykonuje takowe pod gwarancyą. Garagowanie wozów.

□□□

KRAKÓW, SMOLEŃSK L. 29.

□□□